

BETÆNKNING

om

uddannelse af

PLEJEHJEMSASSISTENTER

Afgivet af
uddannelsesnævnet for
sundhedsvæsenet

BETÆNKNING NR. 583

1970

ISBN 87 503 1024 0

STATENS TRYKNINGSKONTOR
In 02-366-bet.

Indholdsfortegnelse

	Side
KAPITEL 1. Indledning og sammenfatning	7-14
A. Indledning	7
B. Sammenfatning	10
KAPITEL 2. Den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By, etableret i efteråret 1966	15-20
A. Forslag om uddannelse af plejeassistenter til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdelinger .	15
B. Redegørelse for den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter	16
1. Gennemgang af uddannelsen	16
2. Bedømmelse af uddannelsen	18
KAPITEL 3. Plejehjemsassistentgruppen - Behov og arbejdsområde	21-25
A. Baggrund	21
B. Arbejdsgruppens konklusion vedrørende behovet for plejehjemsassistenter	22
C. Plejehjemsassistentområdet	24
KAPITEL 4. Arbejdsgruppens forslag til en plejehjemsassistent- uddannelse	26-36
A. Forslaget i hovedtræk	26
B. Elevoptagelsen	28
C. uddannelsens forløb	29
1. Tilrettelæggelse af den teoretiske undervisning	29
2. Tilrettelæggelse af den praktiske uddannelse	29
3. Første afsnit af uddannelsen	30
4. Andet afsnit af uddannelsen	31
5. Tredie afsnit af uddannelsen	33
6. Bestemmelser vedrørende sygehjælpere	35
7. Prøver, vidnesbyrd og plejeplaner m.m.	36
D. Elevernes status og fravær under uddannelsen ..	36

Bilagsfortegnelse

	Side
Bilag 1. Den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By.	
a. Oplysninger vedrørende elevoptagelsen	39
b. Timetallet for de enkelte fag, fagenes fordeling på 1. og 2. læsekursus samt bemærkninger til de enkelte fag	40
c. Bemærkninger vedrørende den praktiske uddannelse, vidnesbyrd, prøver og afsluttende eksaminer samt elevernes forhold under uddannelsen	54
Bilag 2. Ekstrakt fra bilag 147 (sept. 67, j.nr. B.2.1.) Uddannelseskommissionen for det sociale område	59
Bilag 3. Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. februar 1963 om karakterskala	61
Bilag 4. Punktionsplan for en plejehjemsassistentskole, der optager elever 2 gange årligt	63
Bilag 5. Forslag til timefordelingen til den teoretiske uddan- nelse og en målsætning for undervisningen samt en em- nebeskrivelse til de enkelte fag	65

Kapitel 1

Indledning og sammenfatning

A. Indledning

Ved skrivelse af 31. august 1967 nedsatte indenrigsministeriet nærværende arbejdsgruppe, der fik til opgave

at beskrive og udarbejde retningslinier for plejeassistenters normale arbejdsområde,

at udarbejde en uddannelsesplan for den teoretiske og praktiske undervisning af plejeassistenter, herunder tage stilling til betingelser for optagelse, om der bør kræves forudgående sygehjælperuddannelse, og uddannelsens pædagogiske opbygning og tilrettelæggelse,

at følge den af Københavns magistrat - på basis af en udvalgsbetænkning af september 1965 - iværksatte forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter og foretage en gennemgang af de under den teoretiske og praktiske uddannelse hidtil indhøstede erfaringer og bedømme uddannelsen samt om påkrævet til uddannelsesnævnet fremsætte forslag til ændringer i den forsøgsvisе uddannelse,

at optage kontakt med det af Københavns magistrat (2. afdeling) nedsatte udvalg om en supplerende uddannelse af sygehjælperе m.v. med henblik på en koordination af uddannelsen til plejeassistent og en eventuel overbygning eller lignende på sygehjælperuddannelsen.

Arbejdsgruppen fik følgende sammensætning:

Kontorchef N. Engberg, repræsentant for socialministeriet,
overlæge, dr. med. A. Harrestrup Andersen, udpeget af sundhedsstyrelsen,
dåværende næstformand, nu formand, Jørgen Knudsen, repræsentant for
Forbundet for offentligt ansatte, Dansk Kommunal Arbejderforbund,
forstanderinde, E. Magnussen, repræsentant for sundhedsstyrelsen
(formand for arbejdsgruppen)
kontorchef P. Nygaard Hansen, repræsentant for Københavns magistrats
3. afdeling,
forstanderinde, M. Odgaard, repræsentant for Dansk Sygeplejeråd.

På et møde i arbejdsgruppen i december 1969 anmodede Jørgen Knudsen om at træde ud af arbejdsgruppen og udpegede som sin stedfortræder sekretær I. Gyde Petersen, Forbundet for offentligt ansatte, Dansk Kommunal Arbejderforbund.

Oversygeplejerske Birgit Tauber, sundhedsstyrelsen, og sekretær Finn Hansen, indenrigsministeriet har fungeret som sekretærer for arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen har afholdt 7 møder.

Til at gennemgå og vurdere den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter i Københavns kommune (De gamles By) nedsatte arbejdsgruppen i februar 1968 et underudvalg bestående af

oversygeplejerske Anna Margrethe Bang Christensen, sundhedsstyrelsen
daværende oversygeplejerske i De gamles By, nu forstanderinde ved

Gentofte kommunes behandlingscenter Tranehaven, Christiane Christensen, forstander E. Sloth, Plejehjemmet Solgården, Hundborg pr. Thisted, og oversygeplejerske Birgit Tauber, sundhedsstyrelsen.

underudvalget afholdt 5 møder og afsluttede sit arbejde med en redegørelse dateret 5. maj 1969. Redegørelsen har dannet grundlag for nærværende betæknings kapitel 2 (Den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By).

Arbejdsgruppen nedsatte endvidere et særligt underudvalg til at beskrive og udarbejde retningslinier for personalegruppens normale arbejdsområde og udarbejde en uddannelsesplan for den teoretiske og praktiske undervisning. Dette udvalg fik følgende sammensætning:

Forstanderinde Christiane Christensen, Gentofte kommunes behandlingscenter Tranehaven,

Undervisningsleder E. Ginger-Mortensen, Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By,

sekretær Finn Hansen, indenrigsministeriet,

undervisningsinspektør Sv. Møller Nicolaisen, undervisningsministeriet, oversygeplejerske Birgit Tauber, sundhedsstyrelsen, og direktør, cand. polit. Jørgen Theisler, Ensomme Gamles Værn.

Underudvalget afholdt 3 møder og afsluttede sit arbejde med en redegørelse dateret 3. december 1969. På grund af arbejdspressе og sygdom deltog undervisningsinspektør Sv. Møller Nicolaisen ikke ved udarbejdelsen af redegørelsen. Betæknings kapitel 3 og 4 (Plejehjemsassistentgruppen - Behov og arbejdsområde og Arbejdsgruppens forslag til en plejehjemsassistentuddannelse) er udarbejdet på grundlag af redegørelsen. Målsætningen for den teoretiske undervisning og emnebeskrivelsen for de enkelte fag, jfr. bilag 5, er udarbejdet af oversygeplejerske Anna Margrethe Bang Christensen, sundhedsstyrelsen, med bistand af un-

dervisningsleder E. Ginger-Mortensen, Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By, og forstanderinde M. Breindahl, Diakonhøjsskolen, Århus.

Forsåvidt angår den del af arbejdsgruppens kommissorium, der vedrører saraarbejde med et af Københavns magistrats 2. afdeling nedsat udvalg om en supplerende uddannelse af sygehjælpere m.v., meddelte arbejdsgruppen ved skrivelse af 1. december 1967 uddannelsesnævnet for sundhedsvæsenet, at dette udvalg måtte anses at have indstillet sin virksomhed, hvorfor et samarbejde ikke kunne forveksles at bidrage til løsningen af spørgsmålet om koordination af uddannelsen til plejeassistent og en eventuel overbygning eller lignende på sygehjælperuddannelsen. Samtidig foreslog arbejdsgruppen at der under uddannelsesnævnet blev nedsat en særlig arbejdsgruppe til at overveje en revision af sygehjælperuddannelsen, herunder hvorvidt en supplerende uddannelse af sygehjælpere er påkrævet. Uddannelsesnævnet nedsatte i maj 1968 en arbejdsgruppe bl.a. til at overveje de nævnte spørgsmål.

Ved skrivelse af 13. marts 1968 henstillede uddannelsesnævnet, at arbejdsgruppen overvejede en ny betegnelse for personalegruppen, da "plejeassistent" på uheldig måde ville kunne forveksles med personalegruppen af samme navn inden for statens hospitalsvæsen for sindslidende, jfr. § 15, stk. 14, i lov om tjenestemandes lønninger m.m. og klassificering af tjenestemandstillinger i staten, skolen og folkekirken (lønramme 8). Arbejdsgruppen foreslår, at personalegruppen benævnes plejehjælpere. Denne betegnelse er i det følgende anvendt i relation til arbejdsgruppens forslag til arbejdsområde og uddannelsesplan (kapitel 3 og 4), mens betegnelsen "plejeassistent" er anvendt i forbindelse med den forsøgsvis uddannelse ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By (kapitel 2).

Arbejdsgruppen har gennem formanden haft løbende kontakt med det under uddannelseskommissionen for det sociale område nedsatte omsorgsudvalg. Dette udvalg har udarbejdet et forslag til uddannelse af en personalegruppe - omsorgsassistenten - der skal udøve omsorg for ældre, svagelige og handicappede såvel i institutioner som i private hjem. Arbejdsgruppen har ved udarbejdelsen af arbejdsområde og uddannelsesplan for plejehjælpere i videst muligt omfang bestræbt sig på at tage hensyn til de af omsorgsudvalget fremsatte synspunkter men en egentlig koordination af de to uddannelsesforslag har ikke været

mulig, idet omsorgsassistentuddannelsen har et betydeligt videre sigte end plejehjemsassistentuddannelsen ved tillige at omfatte udøvelse af omsorgsmæssige funktioner uden for et institutionsmilieu. I omsorgsudvalgets betænkning "Uddannelse til omsorg", juni 1970, er det udtalt (side 59), at plejehjemsassistenter (plejeassistenter) og andre socialpædagogisk uddannede skal have mulighed for at gå ind i omsorgsuddannelsens aspirantperiode på linie med omsorgsassistenter for herigennem og gennem deltagelse i afslutningskurset at opnå godkendelse som omsorgsassistenter.

Endelig bemærkes, at arbejdsgruppen allerede i efteråret 1967^{na r} søgt at indhente oplysninger om tilsvarende uddannelser i England, Finland, Holland, Norge og Sverige. De modtagne oplysninger har imidlertid ikke kunnet bidrage ved udarbejdelsen af arbejdsgruppens forslag, hvorfor det ikke er fundet nødvendigt at omtale disse oplysninger i betænkningen.

B. Sammenfatning

Arbejdsgruppen har foretaget en gennemgang og vurdering af uddannelsen for de to første hold plejeassistenter på Københavns Fagskole for Plejepersonale i De gamles By. Uddannelsen blev sammenholdt med betænkningen "Forslag om uddannelse af plejeassistenter til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling", afgivet i september 1965 af et udvalg nedsat af Københavns magistrats 3. afdeling.

Adgangsbetingelserne var 20 år, teoretiske forkundskaber svarende til folkeskolens 9.-10. klasse eller bestået optagelsesprøve svarende til 9.-10. klasse og bevis for sygehjælperuddannelse eller bevis for tilsvarende uddannelse.

De 2 elevhold påbegyndte uddannelsen i september og november 1966 og afsluttede denne i april og juni 1968. Af ca. 200 aspiranter blev der optaget 48 elever - 39 kvinder og 9 mænd - på de 2 hold. 39 elever - 31 kvinder og 8 mænd - gennemførte uddannelsen.

Af de 48 elever var godt halvdelen udgået af folkeskolens 7. eller 8. klasse.,

32 af de optagne elever havde bevis som uddannede sygehjælpere, og 8 elever havde anden uddannelsesmæssig baggrund af betydning for plejeassistentuddannelsen (sygeplejeelever, uddannede plejere og sygepassere). Kun 8 elever havde ikke gennemgået uddannelse af relevans for plejeassistentuddannelsen.

Uddannelsen bestod af en teoretisk del omfattende 975 timer - fordelt på 2 læsekurser (895 timer), psykiatrisk sygdomslære og sygepleje, klinisk undervisning samt prøver og eksaminer (80 timer) - og en praktisk del omfattende uddannelse på en sygeafdeling (17 uger), et plejehjem (17 uger) og en psykiatrisk plejeafdeling (17 uger).

Den teoretiske undervisning på de 2 læsekurser var opdelt i to faggrupper - de almene og sociale fag (434 timer) og de specielle fag (461 timer). Den almene og sociale faggruppe omfattede undervisning i indlærings teknik, dansk, regning, medborgerkundskab, psykologi «g mentalhygiejne, etik og kirkelig vejledning, ernæringslære samt bolig- og materialelære.

De specielle fag omfattede undervisning i anatomi og fysiologi, mikrobiologi, hygiejne, revalidering, sundheds- og sygeplejelære, sygdomslære, lægemiddellære, legemsøvelser, sang og studiebesøg m.v.

Arbejdsgruppen fandt, at uddannelsen i for høj grad havde været tilrettelagt med henblik på at bibringe eleverne rent elementære færdigheder i bl.a. dansk og regning. Endvidere havde den sygeplejemæssige del fået en betydelig overvægt i uddannelsen. Efter arbejdsgruppens opfattelse burde uddannelsen i videre omfang orienteres mod de ~~omsorgsmæssige~~ problemer. Ved godkendelsen af uddannelsen var det forudsat, at uddannelsestiden blev afkortet for de elever, der havde bevis som uddannede sygehjælpere. Der blev imidlertid ikke foretaget en differentiering mellem disse elever og elever uden særlige uddannelsesmæssige forudsætninger for plejeassistentuddannelsen.

Under den praktiske uddannelse havde der ikke været tilstrækkeligt samarbejde mellem fagskolen og praktikstederne, hvilket medførte, at uddannelsestiden var uens tilrettelagt og ikke blev udnyttet hensigtsmæssigt. Kun på enkelte af praktikstederne deltog eleverne i arbejdet på aften- og nattevagter og i week-ender, og de var således ikke i fuldt omfang undergivet en normal arbejdsituation.

På grundlag af en undersøgelse bl.a. af personalesammensætningen på plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling foretaget af Danmarks Statistik i 1966 har arbejdsgruppen vurderet behovet for en personalegruppe (plejehjemsassistenter), der kan varetage dels de mere rutinepragede sygeplejemæssige funktioner dels den omsorgsmæssige bistand på plejehjem og lignende institutioner, til at udgøre ca. ~~1/3~~ af det samlede personale på disse institutioner. Af tidligere undersøgelser af behovet for plejehjemspladser fremgår det endvidere, at ca. 5% af

befolkningen på 65 år og derover har behov for at komme på et plejehjem. Ud fra en prognose over befolkningsudviklingen frem til 1980 har arbejdsgruppen herefter **skønnet**, at der i 1980 vil være behov for ca. 8.000 uddannede plejehjemsassistenter.

Med udgangspunkt i plejeassistentuddannelsen på Københavns Fagskole for Plejepersonale i De gamles By har arbejdsgruppen udarbejdet retningslinier for plejehjemsassistentområdet samt en uddannelsesplan.

Ved en plejehjemsassistent forstår arbejdsgruppen en person, der har gennemgået en af sundhedsstyrelsen godkendt uddannelse som plejehjemsassistent og modtaget bevis herfor. Plejehjemsassistenten står under sundhedsstyrelsens tilsyn, jfr. § 4 i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse, og er undergivet tilsyn af embedslægerne.

Formålet med uddannelsen er at bibringe de vordende plejehjemsassistenter sådanne kundskaber og praktiske færdigheder samt at udvikle sådanne egenskaber hos dem, at de bliver i stand t-1 at udøve pleje af, omsorg for og sygepleje af ældre og langvarigt syge på plejehjem og **lignende** institutioner.

Personalegruppen skal i samarbejde med institutionernes øvrige personale kunne virke som et selvstændigt led ved udøvelsen af omsorgen for og plejen af de ældre og langvarigt syge. Som følge af den gennemgæede uddannelse vil plejehjemsassistenterne få et selvstændigt ansvar for de funktioner, som det pålægges dem at udføre, herunder efter lægeordination på eget ansvar kunne give medicin på plejehjem, alderdomshjems sygeafdelinger og lignende institutioner.

Arbejdsgruppen foreslår følgende retningslinier for plejehjemsassistentens arbejdsopgaver:

En plejehjemsassistent skal kunne

1. bidrage ved udarbejdelse af planer for den pleje, omsorg m.m., hver enkelt beboer har **behov** for,
2. udøve den for beboerne nødvendige pleje, omfattende disses personlige fornødenheder, som de ikke selv er i stand til at udføre, og varetage særlige omsorgsforanstaltninger for beboerne, alt efter disses muligheder og ønsker, således at den enkelte kan få en for ham eller hende så tilfredsstillende daglig tilværelse som muligt,
3. medvirke ved kontaktformidling såvel indadtil som udadtil,
4. udføre den med beboernes sygdomme forbundne elementære sygepleje, bistå ved speciel sygepleje, ved undersøgelser og behandlinger samt

deltage i forebyggende og **genoptrænende** foranstaltninger til fremme af den bedst mulige sundhedstilstand,

5. tage medansvar for institutionens økonomi ved en hensigtsmæssig anvendelse af inventar og brugsmateriale.

Den foreslåede uddannelse er 2-årig og er inddelt i 3 afsnit, et "sygenjælperafsnit", et "plejehjemsafsnit" og et afsnit vedrørende "**menneskelig** omsorg og handicapløse". **For** uddannede sygehjælpere er der foreslået en vis afkortning i uddannelsen på første afsnit. Endvidere er det foreslået, at der efter nærmere fastsatte overgangsbestemmelser skal kunne udstedes bevis som sygehjælper til elever, der har gennemgået første afsnit af uddannelsen, og som findes egnede for arbejdet blandt syge.

Uddannelsens 3 afsnit består alle af et samlet teoretisk kursus og en efterfølgende praktikuddannelse på forskellige institutioner. Under den praktiske uddannelse deltager eleverne 1 dag om ugen i sideløbende teoretisk undervisning. Tredie afsnit afsluttes med et sammenfattende teoretisk kursus af 2 ugers varighed.

Den teoretiske undervisning omfatter ialt 1284 timer fordelt på 5 faggrupper - psykologisk-pædagogisk faggruppe (180 timer), medicinsk og plejemæssig faggruppe (622 timer), social faggruppe (219 timer), faggruppe for omsorg (179 timer) og administrativ faggruppe (84 timer)

De samlede teoretiske kurser omfatter ialt 900 timers undervisning, mens 384 timer gives under den sideløbende teoretiske uddannelse.

Hovedvægten i uddannelsen er lagt på de faggrupper, der vedrører pleje og omsorg. Det bemærkes i denne forbindelse, at undervisningen i den medicinske og plejemæssige faggruppe og faggruppen for omsorg har en meget nær sammenhæng, og at det næppe er muligt at foretage en skarp afgrænsning mellem visse af fagene i disse faggrupper.

Den teoretiske undervisning er ikke baseret på at bibringe eleverne elementære færdigheder i dansk, regning, fysik og kemi, hvorfor det vil være nødvendigt ved optagelsesprøve eller lignende at sikre, at eleverne forud for uddannelsens påbegyndelse er i besiddelse af de fornødne kundskaber i disse fag.

Den praktiske uddannelse strækker sig over 74 uger. Under første afsnit foregår uddannelsen på langtidsmedicinske og ortopædiske afdelinger eller egnede medicinske og kirurgiske afdelinger, og under andet afsnit på somatiske og psykiatriske plejehjem. Ved tilrettelæggelsen af den praktiske uddannelse på tredie afsnit er der navnlig lagt vægt

på, at eleverne får en alsidig orientering om arbejdet i institutioner for fysisk handicappede og i institutioner og organisationer, der beskæftiger sig med omsorgsforanstaltninger såvel eksternt som internt. Endvidere er der som afslutning på den praktiske uddannelse på tredje afsnit foreslået yderligere to ugers uddannelse på somatiske og psykiatriske plejehjem.

Der er tilstræbt et nært samarbejde mellem skole og praktiksteder, således at praktiktiden bliver udnyttet hensigtsmæssigt og ensartet, f.eks. er det foreslået, at planen for elevernes uddannelse på hvert praktiksted skal udarbejdes af skole og praktiksted i fællesskab.

For at gøre eleverne fortrolige med den normale arbejdssituation på praktikstederne er det foreslået, at eleverne skal deltage i arbejdet i week-ender og under aften- og nattevagter.

A. Harrestrup Andersen	N. Frøberg	? . Nygaard Hansen
E. Magnussen formand.	M. Odgaard	I. Gyde Petersen

Finn Hansen B. Tauber

Kapitel 2

Den forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De Gamles By, etableret i efteråret 1966

A. Forslag om uddannelse af plejeassistenten til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdelinger.

Grundlaget for den forsøgsvisе uddannelse er betænkningen "Forslag om uddannelse af plejeassistenter til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling", afgivet i september 1965 af et udvalg nedsat af Københavns magistrats 3. afdeling.

Kommissoriet "at udarbejde en plan til uddannelse af et kvalificeret personale til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling", må ses på baggrund af den herskende mangel på sygeplejersker ved de nævnte institutioner.

En plejeassistent beskrives i betænkningen som en person, "der under en sygeplejerskes ansvar kan varetage plejen af og omsorgen for geriatriske patienter og patienter med længere varende sygdomme herunder være medansvarlige for sygeafdelingens hygiejniske standard".

Formålet med uddannelsen er, "at bibringe den vordende plejeassistent sådanne kundskaber og færdigheder, som sætter den pågældende i stand til at kunne udøve pleje af, omsorg for og observation af geriatriske patienter og langvarigt syge".

"Under uddannelsen lægges der i særlig grad vægt på at udvikle elevens etiske holdning og øvrige karaktermæssige egenskaber, der er af betydning inden for dette arbejdsfelt".

Som adgangsbetingelser nævnes bl.a., at ansøgeren må være mindst 20 år, have teoretiske forkundskaber svarende til folkeskolens 9.-10. klasse eller bestået optagelsesprøve svarende til 9.-10. klasse. Endvidere skal der præsteres bevis for sygehjælperuddannelse eller bevis for tilsvarende uddannelse.

Om uddannelsens indhold og omfang anføres, at den skulle vare 2 år og være teoretisk (8 måneder) og praktisk (16 måneder).

Uddannelsen skulle indledes med et 5-måneders kursus omfattende 600 undervisningstimer, efterfulgt af 12 måneders praktisk uddannelse,

hvoraf 6 måneder på sygeafdeling, 3 måneder på plejeafdeling og 3 måneder på psykiatrisk afdeling. Den skulle afsluttes med et 3-måneders læsekursus omfattende 36 timer, efterfulgt af 3 måneders praktisk uddannelse på plejehjem. Under uddannelsen skulle eleverne have 1 månedes ferie.

Foruden de 960 timer på de 2 læsekurser skulle der gives ca. 60 timers klinisk undervisning under den praktiske uddannelse, heraf 90 timer under uddannelsen på psykiatrisk afdeling. Den teoretiske undervisning skulle opdeles i 2 faggrupper - almene og sociale fag (416 timer), dansk, regning og medborgerkundskab m.v., og specielle fag (544 timer), anatomi, fysiologi, sygepleje- og sygdomslære m.v.

B. Redegørelse for den forsøgsvisse uddannelse af plejeassistenter

1. Gennemgang af uddannelsen

a. Indledning

Den forsøgsvisse uddannelse blev påbegyndt i efteråret 1966 ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By, efter at socialministeriet i skrivelse af 21. april 1966 havde godkendt uddannelsen efter § 6 i den dagældende lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister, hvorefter socialministeren fastsætter vejledende regler om uddannelsen af personale til alderdomshjem og plejehjem. Socialministeriet havde forinden forelagt sagen for indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen, der ved forhandling med magistraten havde opnået, at betænkningens krav om forudgående sygehjælperuddannelse som adgangsbetingelse til uddannelsen blev frafaldet, og at uddannelsestiden for allerede uddannede sygehjælpere ikke skulle overstige ca. 18 måneder. Såfremt magistraten på grundlag af de foreløbige erfaringer måtte anse det for betænkeligt at fastsætte uddannelsestiden for uddannede sygehjælpere til 10 måneder, kunne socialministeriet dog godkende, at uddannelsestiden foreløbig blev fastsat til 20 måneder, idet ministeriet forudsatte, at denne periode blev afkortet til ca. 18 måneder, hvis dette efter erfaringerne under undervisningsperioden skulle vise sig tilstrækkeligt.

Redegørelsen omfatter en gennemgang og en bedømmelse af den uddannelse, de 2 første elevhold har gennemgået. Uddannelsen blev for disse påbegyndt henholdsvis 1. september og 1. november 1966 og afsluttet ved udgangen af april og juni måneder 1968.

Der indhentes oplysninger såvel gennem interviews med lærerpersonalet på fagskolen, med personalet på Nørre hospital og på plejehjemmet Ringbo i sommeren 1968 **samt gennem besvarelser fra spørgeskemaer udsendt** til praktikstederne om antallet af de på de respektive afdelinger beskæftigede sygeplejersker, sygehjælpere m.fl. samt antallet af plejeassistenter- og/eller sygehjælperelever i ugen 8.-15. september 1968.

b. Uddannelsens ydre rammer

Den administrative tilrettelæggelse og ledelse af uddannelsen fandt sted ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By.

En undervisningsleder i samarbejde med 3 sygeplejelærerinder forestod den daglige ledelse og undervisning. Ved undervisningen medvirkede endvidere læger, fysioterapeuter, ergoterapeuter, psykologer, jurister og seminarieuddannede lærere m.fl.

Skolens undervisningslokaler, hvor den teoretiske del af uddannelsen fandt st d, bestod af 4 klasseværelser og 2 demonstrationslokaler.

Den praktiske uddannelse fandt sted i De gamles By, Nørre hospital, plejehjemmet Ringbo for sindslidende og -) andre plejehjem. Ved alle praktikstederne forestod en afdelingssygeplejerske ledelsen af sygeplejen.

c. Uddannelsens indhold og omfang

De 2 elevhold påbegyndte uddannelsen i september og november 1)66 og afsluttede den i april og juni 1966. Af ca. 200 ansøgere blev der optaget 48 elever på de 2 hold, hvoraf 39 elever gennemførte uddannelsen.

Alle ansøgerne blev underkastet en optagelsesprøve, der bestod i standpunktsprøver i dansk og regning med en sværhedsgrad svarende til folkeskolens 9. klasse samt psykologiske prøver omfattende en intelligensprøve og en læseprøve.'

32 af de optagne elever havde bevis som uddannet sygehjælper, 8 elever havde anden uddannelsesmæssig baggrund af betydning for plejeassistentuddannelsen (tidligere sygeplejeelever, uddannede plejere og sygepassere). 8 elever havde ikke gennemgået uddannelse af relevans for plejeassistentuddannelsen.

Uddannelsens indhold og omfang svarede i **hovedtræk** til de i betænkningen anførte retningslinier. Den har haft en varighed af 20 måneder, med teori 8 måneder og 11 uge og praktik i 51 uger, og alle plejens-

sistentelever har uanset tidligere uddannelse gennemgået den samme uddannelse.

Uddannelsen indledtes med et 5-måneders læsekursus, der efterfulgtes af den praktiske uddannelse fordelt på sygeafdelinger, somatiske plejehjem og psykiatriske plejehjem med ca. 17 uger hvert sted. Uddannelsen afsluttedes med et læsekursus af 3 måneder og 1½ uges varighed.

Den teoretiske del omfattede 975 timer, hvoraf 895 timer blev givet på de 2 læsekurser og 60 timer under den praktiske uddannelse omfattende psykiatrisk sygdomslære og sygepleje, klinisk undervisning, og 20 timer blev anvendt til prøver og eksaminer.

Undervisningen på de 2 læsekurser var opdelt i 2 faggrupper - almene og sociale fag (434 timer) og specielle fag (461 timer).

De almene og sociale fag omfattede undervisning i indlæringsteknik, dansk, regning, medborgerkundskab, psykologi, mentalhygiejne, etik og kirkelig vejledning, ernæringslære samt bolig- og materialelære.

De specielle fag omfattede undervisning i anatomi og fysiologi, mikrobiologi, hygiejne, revalidering, sundheds- og sygeplejelære, sygdomslære, **lægemiddellære**, legemsøvelser, sang og studiebesøg m.m.

2. Bedømmelse af uddannelsen

Arbejdsgruppens bedømmelse af uddannelsen for så vidt angår de 2 første elevhold kan sammenfattes i følgende punkter:

1. Formålet har været at tilvejebringe en personalegruppe, der var særligt uddannet til at tage sig af geriatriske patienter og langvarigt **syge**, og den sygeplejemæssige del har som sådan fået en betydelig overvægt i uddannelsen i forhold til fag om omsorg og handicap m.m.
2. Adgangsbetingelserne var 20 år, teoretiske forkundskaber svarende til folkeskolens 9«-10. klasse eller bestået optagelsesprøve svarende til 9«-10. klasse og bevis for sygehjælperuddannelse eller bevis for tilsvarende uddannelse.

Af de 48 elever var godt halvdelen udgået af folkeskolens 7. eller 8. klasse, jfr. bilag 1 a.

Ved den afholdte optagelsesprøve blev de teoretiske forkundskaber kun prøvet for så vidt angår fagene dansk og regning.

Henstillingen fra socialministeriet om ikke at stille krav om forudgående sygehjælperuddannelse er blevet fulgt, idet ca. **33% af** eleverne ikke havde denne uddannelse.

Yderligere oplysninger vedrørende elevoptagelsen, jfr. bilag 1 a.

3. Efter forslaget skulle uddannelsen som nævnt være af 2 års varighed for elever uden sygehjælperuddannelse, men for de 2 første holds vedkommende har uddannelsen for alle elever haft en varighed af 20 måneder. Eleverne har således gennemgået den samme uddannelse, uanset om de forinden havde gennemgået sygehjælperuddannelsen. Der burde, som forudsat ved socialministeriets godkendelse have været differentieret mellem disse elever og elever, der ikke havde disse forudsætninger.

4. Ved tilrettelæggelsen af uddannelsen har såvel den teoretiske som den praktiske uddannelse mere sigtet mod at lære eleverne at udføre sygepleje end at udføre omsorgsarbejde.

Således har de sociale og omsorgsmæssige fag kun udgjort ca. 23% af det samlede antal undervisningstimer, jfr. bilag 1 b. Set er arbejdsgruppens opfattelse, at uddannelsen tillige i højere grad bør orienteres mod de omsorgsmæssige problemer, hvilket især gælder undervisningen i fag om omsorg og handicap m.m. Den teoretiske uddannelse har endvidere i udstrakt grad været tilrettelagt med henblik på at bibringe eleverne ganske elementære færdigheder i dansk og regning. Disse fag har udgjort ca. 20% af den teoretiske uddannelse, jfr. bilag 1 b.

Det bør sikres, at eleverne, inden de påbegynder uddannelsen, er i besiddelse af de fornødne forkundskaber i disse fag, således at uddannelsen i højere grad kan tilrettelægges med henblik på elevernes fremtidige arbejdsområde.

Vedrørende timetallet for de enkelte fag, fagenes fordeling på 1. og 2. læsekursus samt bemærkninger til de enkelte fag, jfr. bilag 1 b.

Under den praktiske uddannelse har følgende afdelinger i De gamles By været anvendt som uddannelsessteder: 2 plejeafdelinger, modtageafdeling og intensiv- eller akut afdeling. Dette har antagelig været medvirkende faktor til, at det sygeplejelige har fået overvægt i uddannelsen.

En begrænsning i den praktiske uddannelse har det været, at eleverne stort set kun har fået kendskab til arbejdet i dagtimerne i ugens første 5 dage og som sådan ikke fået kendskab til arbejdets specielle karakter om aftenen, om natten og i week-ender. Endvidere har eleverne ikke været medregnet i normeringen. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at eleverne under den praktiske uddannelse i højere grad bør underkastes en reel arbejdssituation ved at deltage i afdelin-

gens normale **arbejde**, herunder i et vist omfang i week-ender og aften- og nattevagter.

Der har ikke som forudsat i betænkningen været et snævert samarbejde mellem skolen og praktikstederne, hvilket har været til hinder for en hensigtsmæssig og ensartet tilrettelæggelse af den praktiske uddannelse. Det anbefales, at samarbejdet mellem skole og praktiksteder udbygges væsentlig, dels i form af retningslinier for den praktiske uddannelse dels **ved** jævnlig kontakt mellem skolen og praktikstederne. Supplerende bemærkninger vedrørende den praktiske uddannelse, vidnesbyrd, prøver og afsluttende eksaminer samt elevernes forhold under uddannelsen, jfr. bilag 1 c.

Kapitel 3

Plejhjemsassistentgruppen

Behov og arbejdsområde

A. Baggrund

Baggrunden for den af Københavns kommune iværksatte forsøgsvisе uddannelse af plejeassistenter var den herskende mangel på sygeplejerskeuddannede personale til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling; endvidere blev der forudset et øget behov for kvalificeret personale til disse institutioner i årene efter 1965» jfr. "Forslag om uddannelse af plejeassistenter til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling", 1965. Der blev derfor udarbejdet en uddannelsesplan for en personalegruppe, som under vejledning af en specialuddannet sygeplejerske skulle udføre sygepleje på afdelinger for geriatriske patienter og langvarigt syge og tage medansvar for de med sygdommen forbundne opgaver, samt iøvrigt deltage i omsorgsarbejdet for patienter og beboere. Personalegruppen ville således få tillagt en række opgaver, der under de herskende personaleforhold blev udført af sygehjælpere og andre med kortvarig eller ingen uddannelse, men som oprindeligt var forudsat varetaget af **sygeplejersker**, jfr. kapitel 7 i betænkning nr. 318/1962 om alderdomshjem og plejehjem.

Behovet for kvalificeret personale til plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling blev yderligere belyst ved en af Danmarks Statistik foretaget landsomfattende undersøgelse i maj 1966 (Statistiske efterretninger 1967/46). Undersøgelsen viste, at der var ca. 17.000 pladser fordelt på 439 institutioner af de omhandlede kategorier. Det totale antal beskæftigede på disse institutioner var 9.506 (omsat til heltidsbeskæftigede dog 7.770), jfr. bilag 2.

Følgende oversigt viser personalesammensætningen efter uddannelse:

1. Sygeplejerskeuddannet	15%
2. Diakoner	2%
3. Sygehjælpere, omsorgsassistenter o.lign	18%
4. Huslig uddannelse o.lign	5%
5. Anden uddannelse	9%
6. Under uddannelse	4%
7. Uden faglig uddannelse	47%
Ialt	100%

B. Arbejdsgruppens konklusion vedrørende behovet for plejehjemsassistenter.

1. Ved vurderingen af behovet for indførelse af en særlig plejehjemsassistentgruppe har arbejdsgruppen afgrænset de institutionsmæssige rammer, inden for hvilke personalegruppen skal **virke**, på følgende måde. Ved et plejehjem forstås en kollektiv boligform for mennesker, der fortrinsvis af helbredsmæssige årsager er ude af stand til eller kun vanskeligt kan klare sig i eget hjem. Hovedformålet er at skabe et hjemligt miljø, hvor beboerne kan føle sig trygge, og hvor de får bistand til at føre en tilværelse så nær en almindelig dagligdags tilværelse som muligt, og samtidig kan få den fornødne pleje og eventuel behandling under lægeligt tilsyn.

En del af beboerne på plejehjemmene vil være lidende af alvorlige sygdomme som hjertesygdomme, kræft og svære gigtlidelser og vil derfor kræve specifik medikamentel behandling og særlig observation. Det vil derfor være nødvendigt, at der er ansat sygeplejersker til at varetage disse specielle opgaver og til at foretage en almen observation af beboerne iøvrigt med forebyggelse for øje. I forhold til det samlede antal beskæftigede på plejehjemmene vil antallet af sygeplejersker formentlig fortsat udgøre 15%.

Beboerne har herudover behov for en lang række ydelser såvel inden for de mere rutineprægede **sygeplejemæssige** funktioner, der ikke kræver en egentlig sygeplejerskeuddannelse, som af omsorgsmæssig art. Hertil kommer behovet i det daglige for en mere almen pleje. Disse funktioner varetages i dag ofte af personer, som er uden faglig uddannelse (47%), eller som kun har gennemgået en ret kortvarig uddannelse, f.eks. som sygehjælper (18%), jfr. foran under A.

Til at varetage husholdningen på hjemmene, herunder madlavning og rengøring, vil der formentlig kræves et personale på ca. 40% af det samlede antal beskæftigede.

Endelig vil der kræves et personale på ca. 5% af det totale antal beskæftigede til specielle funktioner som fysio- og ergoterapi m.v.

Arbejdsgruppen finder det overordentligt vigtigt både for beboernes almindelige trivsel og velbefindende og for den sygeplejemæssige behandling, der skal ydes ofte under lange og svære sygdomsperioder, at der foruden sygeplejersker tilvejebringes en kvalificeret personalegruppe til at udføre disse opgaver. Personalegruppens størrelse kan anslås til 40% af det samlede antal beskæftigede.

2. St skøn over det samlede personalebehov frem til 1980 kan tilvejebringes på følgende måde.

Ud fra to undersøgelser fra København (1364) ^x og Maribo amt (1965) kan det samlede behov for plejehjemspladser til ældre med somatiske sygdomme og psykiatriske lidelser samt kronisk syge opgøres til ca. 5,0 af befolkningen på 65 år og derover, jfr. "Den aktuelle plejehjemssituation", Fra sundhedsstyrelsen, maj 1966 ['].

Antallet af personer på 65 år og derover anslås til ca. 54°.000 i 1965 og ca. 100.000 i 1980, jfr. bilag 1 i betænkning nr. 318/1962 om alderdomshjem og plejehjem. Der regnes her med en årlig tilvækst af personer på 65 år og derover på ca. 10.000 i perioden 1965-1980. Prognosens sandsynlighed understøttes af, at der ved udgangen af 1968 skønnes at være ialt 571.166 personer på 65 år og derover, jfr. Statistisk årbog 1969.

For at opfylde det skønnede behov for plejehjemspladser skal der således i 1980 være tilvejebragt ialt 35.000 pladser, svarende til en fordobling af antal pladser i maj 1966 (17.000, jfr. foran under A vedrørende den af Danmarks Statistik foranstaltede undersøgelse). Der må formentlig regnes med mindst en tilsvarende forøgelse i personalebehovet, da plejepatienterne med den højere levealder generelt set må blive mere personalekrævende. Personalet kan således anslås til ialt ca. 20.000 personer i 1980 mod 9.506 i maj 1966, jfr. foran under A,

x) Betænkning vedrørende de ældre plejepatienter i København, afgivet af et af magistratens 2. og 3. afdeling nedsat embedsmandsudvalg.

xx) Udarbejdet af Ernst Larsen og Preben Smith. Ugeskrift for Læger, 1965, 127: 1309-1313.

xxx) I en senere undersøgelse (Pleje- og omsorgsbehov blandt ældre i Holstebroområdet af F. Østergaard, socialforskningsinstituttet, Studie nr. 12, Kbh. 1968) omfattende en købstadkommune og 5 landkommuner er det samlede behov for pladser på plejehjem og alderdomshjem anslået til 10,0 af befolkningen på 65 år og derover. Selvom behovet således er opgjort for alderdoms- og plejehjem under et, må det dog antages, at der regnes med et større antal egentlige plejehjemspladser end svarende til 5,0 af befolkningen på 65 år og derover. Undersøgelsen vil blive fulgt op af tilsvarende undersøgelser andre steder i landet.

Følgende oversigt viser den foreslåede personalesammensætning i 1980:

Sygeplejersker	(15%)	3.000
Plejhjemsassistenter	(40%)	8.000
Køkken- og rengøringspersonale	(40%)	8.000
Andre (f.eks. terapiassistenter)	(5%)	1.000
		20.000

C. Plejhjemsassistentområdet

Ved en plejhjemsassistent forstås en **person**, der har gennemgået en af sundhedsstyrelsen godkendt uddannelse som plejhjemsassistent og modtaget bevis herfor. Plejhjemsassistenten står under sundhedsstyrelsens tilsyn, jfr. § 4 i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse, og er undergivet tilsyn af embedslægerne.

Formålet med uddannelsen er at bibringe de vordende plejhjemsassistenter sådanne kundskaber og praktiske færdigheder samt at udvikle sådanne egenskaber hos **dem**, at de bliver i stand til at udøve pleje af, omsorg for og sygepleje af ældre og langvarigt syge på plejhjem, alderdomshjems sygeafdelinger og lignende institutioner.

I betankningen "**Forslag** om uddannelse af plejeassistenter til plejhjem og alderdomshjem med sygeafdeling" blev det **fremhævet**, at plej«assistenterne skulle arbejde under vejledning af en specialuddannet sygeplejerske. Arbejdsgruppen har ment, at der bør tilvejebringes en personalegruppe, der i samarbejde med institutionernes øvrige personale kan virke som et selvstændigt led ved udøvelsen af omsorgen for og plejen af de ældre og langvarigt syge. Som følge af den gennemgaaede uddannelse vil plejhjemsassistenterne få et selvstændigt ansvar for de funktioner, som det pålægges dem at udføre, herunder udøve elementær sygepleje; desuden vil de efter lægeordination på eget ansvar kunne give medicin på plejhjem, **alderdomshjems** sygeafdelinger og lignende institutioner.

Arbejdsgruppen foreslår følgende retningslinier for plejhjemsassistentens arbejdsopgaver:

En plejhjemsassistent skal kunne

1. bidrage ved udarbejdelse af planer for den pleje, omsorg m.m., hver enkelt beboer har behov for,

2. udøve den for beboerne nødvendige pleje, omfattende disses personlige **fornødenheder**, som de ikke selv er i stand til at **udføre**, og varetage særlige omsorgsforanstaltninger for beboerne, alt efter disses muligheder og ønsker, således at den enkelte kan få en for ham eller hende så tilfredsstillende daglig tilværelse som **muligt**,
3. medvirke ved kontaktformidling såvel indadtil som udadtil,
4. udføre den med beboernes sygdomme forbundne elementære sygepleje, bistå ved speciel sygepleje, ved undersøgelser og behandlinger samt deltage i forebyggende og genoptrænende foranstaltninger til fremme af den bedst mulige sundhedstilstand,
- 5* tage medansvar for institutionens økonomi ved en hensigtsmæssig anvendelse af inventar og brugsmateriale.

Kapitel 4

Arbejdsgruppens forslag til en plejehjemsassistentuddannelse

A. Forslaget i hovedtræk

Redegørelsen for den forsøgsvisse uddannelse af plejeassistenter ved Københavns Fagskole for Plejepersonale, jfr. kapitel 2. B., og plejehjemsassistentområdet, jfr. kapitel 3. C, danner grundlaget for arbejdsgruppens forslag til uddannelsesplanen.

Den foreslåede uddannelse er en teoretisk og praktisk grunduddannelse af 2 års varighed.

Den teoretiske undervisning omfatter 1284 timer, hvoraf 900 timer gives over 30 uger å 30 timer fordelt på 4 læsekurser og 384 timer (64 uger å 6 timer) gives under den praktiske uddannelse som sideløbende undervisning.

Den praktiske undervisning omfatter 74 uger, hvoraf 6 uger vil medgå til ferier. Under den praktiske uddannelse har eleverne teoretisk undervisning 1 dag å 6 timer pr. uge.

Uddannelsesplanen består af 3 komponenter: et **"sygehjælperafsnit"**, et **"plejehjemsafsnit"** og et afsnit vedrørende **"menneskelig omsorg og handicaplære"**. De 3 afsnit har det tilfælles, at hvert afsnit indledes med et teoretisk kursus, der forbereder til den efterfølgende praktiske uddannelse.

En funktionsplan for uddannelsens tilrettelæggelse ved en plejehjemsassistentskole, der optager elever to gange årlig, er vist i bilag 4.

Målsætningen for såvel den teoretiske som den praktiske undervisning er

- at udruste eleverne med de for arbejdet fornødne kundskaber og færdigheder,
- at give eleverne indsigt i og forståelse for arbejdets specielle karakter,
- at bidrage til udvikling af en for arbejdet hensigtsmæssig holdning hos eleverne, og
- at give eleverne lejlighed til i det praktiske arbejde at omsætte og anvende det i den teoretiske undervisning tilegnede og yderligere uddybe det,

at opøve elevernes evner til at observere og at give en sufficient rapport om det observerede,
 at udvikle elevernes evne til kommunikation og samarbejde med såvel beboere, disses pårørende og medarbejdere.

Den teoretiske undervisning omfatter 5 faggrupper:

1. psykologisk-pædagogisk faggruppe, 180 timer
2. medicinsk og plejemæssig faggruppe, 622 timer
3. social faggruppe, 219 timer
4. faggruppen for omsorg, 179 timer, og
5. administrativ faggruppe, 84 timer.

Af disse 5 faggrupper er fagene vedrørende pleje og omsorg de centrale fag i uddannelsen, mens de øvrige faggrupper repræsenterer støttefag, som integreret i de centrale fag danner grundlag for en nuanceret og effektiv løsning af arbejdsopgaverne. Forslag til timefordelingen i den teoretiske uddannelse, en målsætning for undervisningen og en emnebeskrivelse for de enkelte fag er givet i bilag 5.

Oversigt over uddannelsen:

1. afsnit

Teori	8 uger	} 34 uger
Langtidsmedicinsk afdeling eller egnede medicinske afdelinger	13 uger	
Ortopædisk afdeling eller egnede kirurgiske afdelinger	13 uger	

2. afsnit

Teori	10 uger	} 36 uger
Psykiatrisk plejehjem	13 uger	
Somatisk plejehjem	13 uger	

3. afsnit

Teori	10 uger	} 104 uger
Fysisk handicap	3 uger	
Omsorg	3 uger	
Blinde/døve/taleafasi	2 uger	
Fysioterapi	1 uge	
Ergoterapi	1 uge	
Disponibel periode	2 uger	
Psykiatrisk plejehjem	5 uger	
Somatisk plejehjem	5 uger	
Teori	2 uger	
Ialt		

For at sikre en pædagogisk tilrettelæggelse af såvel den teoretiske som den praktiske uddannelse anbefaler arbejdsgruppen, at uddannelsen bliver forvaltet af en undervisningsinstitution, der har dette som **hovedformål**.

Plejhjemsassistentuddannelsen er tænkt som en selvstændig grunduddannelse, d.v.s., at den ikke bygger på en forudgående sygehjælperuddannelse eller anden uddannelse. Imidlertid må det anses for værdifuldt og naturligt, at der bliver en vis tilgang af sygehjælpere til uddannelsen, dels indgår der sygehjælperfunktioner i plejhjemsassistentuddannelsen, dels har ca. 10% af det nuværende personale på plejehjem og alderdomshjem med sygeafdeling en sygehjælperuddannelse, jfr. kapitel 3. A.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der gives en vis dekort for elever, der forud har gennemgået en **sygehjælperuddannelse**, jfr. under C 6.

Skønt det ud fra hovedformålet med uddannelsen og ud fra en pædagogisk synsvinkel iøvrigt ville have været mest hensigtsmæssigt at henlægge undervisningen i de pleje- og omsorgsmæssige funktioner til det første afsnit af uddannelsen, har man af fornævnte grunde fundet, at en til sygehjælperuddannelsen svarende undervisning burde placeres i det første afsnit, hvorved det bliver muligt at give elever, der er uddannede sygehjælpere, en afkortning i plejhjemsassistentuddannelsen.

B. Elevoptagelsen

Da de færdiguddannede plejhjemsassistenter bør have en vis modenhed, når de påbegynder deres virke, må det anses for nødvendigt at foreslå 18 år som aldersgrænse for uddannelsens påbegyndelse. Endvidere bør eleverne være i besiddelse af skolekundskaber mindst svarende til folkeskolens 9. klasse i fagene dansk, regning, fysik og kemi, uanset at de 2 sidstnævnte fag er tilvalgsfag.

Da uddannelsen ikke er tilrettelagt med henblik på indlæring af elementære færdigheder i disse fag, vil det være nødvendigt at sikre, at eleverne er i besiddelse af de fornødne skolekundskaber gennem en egentlig optagelsesprøve. Til at bestå optagelsesprøven bør eleverne opnå mindst talværdi 6 i hvert af de nævnte fag, bedømt efter 13-skalaen, jfr. bilag 3» undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. februar 1963 om karakterskala. Elever, der ikke består optagelsesprøven, men iøvrigt skønnes egnede til at gennemgå uddannelsen, henvises til at supplere deres kundskaber, f.eks. gennem deltagelse i aftenskoleundervisning.

Arbejdsgruppen foreslår, at der udarbejdes retningslinier for en optagelsesprøve, og skal pege på det værdifulde i, at der gennem en sådan prøve tillige søges tilvejebragt en afklaring af de enkelte elevers motivering for at søge uddannelsen.

Arbejdsgruppen har ikke ment, at der bør stilles krav om en speciel forpraktik, men at en hensigtsmæssig udnyttelse af tiden fra skolegangens afslutning til uddannelsens påbegyndelse anbefales, f.eks. som medhjælper ved alderdomshjem eller plejehjem eller ved omsorgsarbejde.

C. Uddannelsens forløb

1. Tilrettelæggelse af den teoretiske undervisning

Den teoretiske undervisning er foreslået givet som blokundervisning omfattende 4 blokke af forskellig varighed og som sideløbende undervisning under den praktiske uddannelse.

Under blokundervisningen skal hver uge omfatte 5 ~~læsedage~~ á 6 timer. Den sideløbende undervisning gives med 1 studiedag i. 6 timer pr. uge. Denne undervisning foreslås for de 2 første afsnits vedkommende givet på plejehjemsassistenteskolen og ikke på uddannelsesstedet for den praktiske uddannelse.

Den teoretiske undervisning omfatter som nævnt ialt 1284 timer, hvor blokundervisningen omfatter 900 timer fordelt på 30 uger á 30 timer pr. uge og den sideløbende undervisning 384 timer fordelt på ca. 64 uger á 6 timer pr. uge.

I timetallet for hver enkelt fag er inkluderet den tid, der vil medgå til prøver og eksaminer m.m.

Der er ikke taget stilling til, hvilke lærerkræfter der skal anvendes til at undervise i de forskellige fag, eller hvilke kvalifikationer lederen af en plejehjemsassistenteskole bør have.

Der forefindes, såvidt vides, ikke lærebøger, der direkte kan anvendes i undervisningen. Det foreslås derfor, at der udarbejdes kompendier til brug for den teoretiske undervisning, og at disse anvendes, indtil man har tilstrækkelig erfaring til at udarbejde de fornødne lærebøger.

2. Tilrettelæggelse af den praktiske uddannelse

Følgende kriterier foreslås som vejledende ved udvælgelsen af praktiksteders

praktikstedet må have en skriftlig udformet målsætning for arbejdet, arbejds art skal svare til uddannelsens målsætning, planer for elevernes uddannelse på hvert praktiksted skal udarbejdes af skole og **afdeling/hjem** i fællesskab, afdelingens/hjemmets personalemæssige normering må kvantitativt og kvalitativt være af en sådan art, at der kan tilrettelægges en for-svarlig uddannelse, afdelingens/hjemmets belægning må være så varieret, at uddannelsen kan få et passende omfang, den praktiske uddannelse skal foregå i nær kontakt med den teoretiske undervisning, således at uddannelsen virker som en helhed.

Det foreslås endvidere, at der ved et samarbejde mellem skole og praktiksteder tilvejebringes følgende undervisningsmateriale til den praktiske uddannelse:

- introduktionsprogrammer,
- procedurebøger,
- dispositioner til afdelingsundervisningen,
- dispositioner til plejeplaner og plejeberetninger,
- uddannelsesbøger, der føres af eiserne og underskrives af under-viserne, samt
- vidnesbyrdsskemaer og vejledning til disse.

3. Første afsnit af uddannelsen

Dette afsnit består af et 8 ugers teorikursus (240 timer) og 144 timers sideløbende teoretisk undervisning indeholdt i 26 ugers praktisk uddannelse på somatiske sygehusafdelinger.

Den teoretiske undervisning er tilrettelagt dels som en introduktion til uddannelsen begyndende med at lære eleverne studie- og læseteknik, gruppetræning og tilpasning til institutionen og dels som en indlæring af elementær sygepleje. Hovedvægten er derfor lagt på fag, der indgår i de **psykologisk-pædagogiske** samt medicinske og **plejemæssige** faggrupper. Den praktiske uddannelse omfatter 13 ugers uddannelse på henholdsvis **langtidsmedicinske** eller egnede medicinske afdelinger og ortopædiske eller egnede kirurgiske afdelinger.

Som målsætning for den praktiske uddannelse på institutioner for somatisk syge foreslås det, at eleven skal kunne

- udføre elementær sygepleje,

opnå kendskab til de almindeligst forekommende sygdomme på de nævnte institutioner, herunder symptomer, årsager, undersøgelser og behandlinger,

observere og rapportere markante symptomer,

medvirke til oprettelse og vedligeholdelse af et miljø, der hjælper den syge til at genvinde eller fremme sundheden eller til en fredelig død,

medvirke til at skabe et arbejdsklima, der fremmer samarbejdet og trivselen for den enkelte medarbejder, og

tage medansvar for en hensigtsmæssig og økonomisk forvaltning af inventar, brugsgenstande og andet materiale.

Særligt for så vidt angår uddannelsen på de ortopediske eller **egenede** kirurgiske afdelinger skal eleven

kunne medvirke ved forberedelsen af patienter til operation, og udføre en **hensigtsmæssig**, elementær sygepleje af patienter, som har gennemgået en operation eller anden kirurgisk behandling,

kende principperne for steril teknik og anvende disse ved f.eks. sårbehandling og omgang med sterile ting,

kende de hygiejniske principper i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af infektioner, herunder også institutionsinfektioner.

4. Andet afsnit af uddannelsen

Dette afsnit består af et 10 ugers teorikursus (300 timer) og 180 timers sideløbende undervisning indeholdt i 36 ugers uddannelse på psykiatriske og somatiske plejehjemsafdelinger.

Den teoretiske undervisning på andet afsnit må anses for værende et meget centralt led i uddannelsen, idet eleverne her bibringes forståelse for og indsigt i, hvilke fysiske, psykiske og sociale virkninger, en indflytning på et plejehjem eller et alderdomshjems sygeafdeling kan have på ældre og på kronisk syge mennesker, og hvorledes disse virkninger eventuelt kan afhjælpes eller afbødes. Det er især fagene indeholdt i de psykologisk-pædagogiske, medicinske og plejemæssige, sociale faggrupper samt faggruppen for omsorg, der indgår i undervisningen.

Den praktiske uddannelse er fordelt med 18 ugers uddannelse henholdsvis på et psykiatrisk og på et somatisk plejehjem. Af funktionsplanen fremgår det, at de 18 ugers uddannelse er delt op i 2 perioder, idet de 10 ugers teorikursus efterfølges af 13 ugers uddannelse på henholdsvis et psykiatrisk og et somatisk plejehjem og de resterende 5 ugers uddan-

neise på hver af de nævnte institutioner først gives umiddelbart før det sidste teorikursus af 2 ugers varighed, jfr. bilag 4.

Som målsætning for den praktiske uddannelse på plejehjemmene foreslås det, at eleverne skal kunne

opnå kendskab til de fysiske, psykiske og sociale virkninger, en indflytning på et plejehjem kan have på ældre og på kronisk syge mennesker,

opnå kendskab til de almindeligst forekommende aldersforandringer, psykiske forandringer og afvigelser fra det normale, som kan forekomme hos ældre og hos kronisk syge,

bidrage ved udarbejdelse af planer for den pleje, omsorg m.m., hver enkelt beboer har behov for,

udøve den for beboerne nødvendige pleje, omfattende disses personlige fornødenheder, som de ikke selv er i stand til at udføre, og varetage særlige omsorgsforanstaltninger for beboerne, alt efter disses muligheder og ønsker, således at den enkelte kan få en for ham eller hende så tilfredsstillende daglig tilværelse som muligt,

medvirke ved kontaktformidling såvel indadtil som udadtil, udføre den med beboernes sygdomme forbundne elementære sygepleje, bistå ved speciel sygepleje, ved undersøgelser og behandlinger, samt deltage i forebyggende og genoptrænende foranstaltninger til fremme af den bedst mulige sundhedstilstand,

opnå kendskab til principperne for medicingivning samt kunne give medicin efter lægeordination,

observere og rapportere markante symptomer,

tilrettelægge og udføre plejen af, omsorgen for samt sygeplejen af en mindre gruppe beboere/patienter med henblik på, at den enkelte bevarer eller opnår den optimale fysiske helbredstilstand og skriftligt redegøre herfor,

medvirke til at skabe et arbejdsklima, der fremmer samarbejdet og trivslen for den enkelte, og

tage medansvar for institutionens økonomi ved en hensigtsmæssig anvendelse af inventar og brugsgenstande.

5. Tredie afsnit af uddannelsen

a. Dette afsnit består af et **10 ugers teorikursus (300 timer) og 60 timers sideløbende undervisning**, samt 12 ugers orientering og observation på forskellige institutioner.

Til afrunding af uddannelsen er der efter dette afsnits praktiske uddannelse afsat 5 ugers uddannelse på henholdsvis et psykiatrisk og et somatisk plejehjem, jfr. under C 3, efterfulgt af et sammenfattende teorikursus af 2 ugers varighed.

De **10 ugers teorikursus er tænkt som en systematisk gennemgang af faktorer i relation til menneskelig omsorg og problemer ved handicap**, som eleverne allerede har fået et vist kendskab til under den hidtidige uddannelse. Hovedvægten i undervisningen er derfor lagt på fag fra den sociale faggruppe og faggruppen for omsorg.

Den praktiske uddannelse foreslås tilrettelagt som en orienterings- og observationsperiode på forskellige institutioner (omsorgsinstitutioner, institutioner for fysisk handicappede samt institutioner for blinde og døve og personer med talevanskeligheder).

b. Målsætningen for praktikperioden i menneskelig omsorg er, at eleven skal

få orientering om miljøets betydning¹ for trivslen, og øvelse i motivering af beboerne/patienterne til deltagelse i omsorgsarbejdet,

få orientering om omsorgsarbejdet som en del af det forebyggende arbejde, og om de forskellige former for omsorgsarbejde såvel på selve institutionen som udenfor denne. Herunder skal eleven så vidt muligt lære at varetage særlige omsorgsforanstaltninger for beboerne/patienterne alt efter hver enkelts muligheder og ønsker og herigennem medvirke til, at miljøet og den daglige tilværelse for den enkelte bliver så tilfredsstillende som muligt.

Som eksempler på særlige omsorgsforanstaltninger kan nævnes

intellektuel aktivering, d.v.s. undervisning, studiekredse, biblioteksservice,

manuel aktivering, d.v.s. hobbybetonet udfoldelse uden medvirken af ergoterapeut, og

klubaktivitet, d.v.s. underholdning, samvær m.v. og endvidere aktiviteter på dagcentre, kursusophold tilrettelagt for ældre og rekreative- og/eller udlandsrejser for pensionister.

Denne del af praktikperioden foreslås at strække sig over 5 uger fordelt dels på institutioner, der beskæftiger sig med **internt** omsorgsarbejde (f.eks. plejehjem) og dels på institutioner med eksternt omsorgsarbejde (f.eks. dagcentre, klubber, pensionisthøjskoler og lignende).

c. Målsætningen for praktikuddannelsen i handicaplære er, at eleven skal kunne

forstå et handicaps fysiske, psykiske og sociale indflydelse på beboers/patientens udfoldelsesmuligheder,

opnå kendskab til og færdighed i at anvende de midler og metoder, der står til rådighed med henblik på at afhjælpe eller at afbøde virkningen af beboers/patientens handicap,

opnå kendskab til brugen og til vedligeholdelsen af bandager, protei3er og andre hjælpemidler til handicappede,

opnå kendskab til andre medarbejdergruppers arbejdsområder (f.eks. fysioterapeuter, ergoterapeuter, socialrådgivere, bandagister, fodplejere etc.), således at et aktivt samarbejde med disse grupper kan etableres,

opnå kendskab til institutioner, som beskæftiger sig med handicappede og til disse institutioners servicefunktioner, og

udøve hensigtsmæssig elementær pleje og sygepleje af beboere/patienter med et fysisk handicap.

Denne del af praktikperioden foreslås at strække sig over 3 uger, og bør såvidt muligt omfatte et ophold på et fysiurgisk hospital.

d. 2 uger af praktikperioden foreslås anvendt til orientering om fysio- og ergoterapi, således at eleverne forstår fysio- og ergoterapeutens betydning i behandlingen **som et led både** i det forebyggende arbejde og i **genoptræningen af** beboerne. Eleven **skal** endvidere kunne motivere og stimulere beboerne/patienterne til at gå aktivt ind for fysio- og ergoterapien.

e. Praktikperioden omfatter endvidere 2 ugers orientering om svagtsynede og blinde, tunghøre og døve samt personer med talelidelser.

Målsætningen for denne del af praktikperioden er, at eleven skal kunne opnå

kendskab til aldersforandringer i relation til synet og hørelsen samt forskellige former for talelidelser og

kendskab til de almindeligst forekommende øjen- og øresygdomme samt talelidelser hos ældre og til behandlingsformer og/eller -muligheder.

Eleven skal endvidere have orientering om taleundervisning og om, hvorledes beboere/patienter kan udtrykke sig skriftligt, såfremt det ikke er muligt at udtrykke sig mundtligt.

Uddannelsen bør omfatte et ophold på et hjem for blinde (Sølgavehjemmene) og besøg på hørecentral og taleinstitut.

f. Efter uddannelsesforslaget er der i denne praktikperiode afsat en 2 ugers disponibel periode for at sikre, at samtlige elever får orientering om og kan anvende iltapparat og apparatur til at holde luftvejene frie og rene. Endvidere skal eleverne have kendskab til og kunne betjene apparatur, der anvendes i plejen og sygeplejen på plejehjem og alderdomshjems sygeafdeling.

For elever, der allerede tidligere i uddannelsen har fået orientering om og oplæring i disse funktioner, kan den disponible periode tilrettelægges efter skolens skøn.

6. Bestemmelser vedrørende sygehjælpere.

Sygehjælpere, der har gennemgået den i sundhedsstyrelsens cirkulære af 4. marts 1960 om retningslinier for uddannelse m.v. af sygehjælpere foreskrevne uddannelse, og som iøvrigt har bestået den under B nævnte optagelsesprøve, kan påbegynde uddannelsen direkte på andet afsnit efter først at have gennemgået det indledende 8 ugers teorikursus på første afsnit. Såfremt sygehjælperuddannelsen ved den revision af uddannelsen, der for tiden foretages, ændres således, at den teoretiske del af den reviderede uddannelse stort set svarer til det indledende 8 ugers teorikursus for plejehjemsassistenter, foreslås det, at de efter nyordningen uddannede sygehjælpere fritages for hele første afsnit af plejehjemsassistentuddannelsen.

Endvidere foreslås det, at plejehjemsassistentelever, der har gennemgået første afsnit af **uddannelsen**, og som er fundet egnet til arbejdet blandt syge, men ønsker at afbryde uddannelsen her, kan få udstedt bevis som sygehjælper efter derom nærmere givne retningslinier.

7. Prøver, vidnesbyrd og plejeplaner m.m.

Uden at tage stilling til det nærmere indhold og omfang af eventuelle teoretiske prøver skal arbejdsgruppen pege på det hensigtsmæssige i, at elevernes teoretiske standpunkt vurderes ved afslutningen af de teoretiske kurser, der indleder hvert afsnit. Endvidere bør der tilrettelægges en afsluttende eksamen i forbindelse med det sammenfattende 2 ugers teorikursus under tredje afsnit.

Praktikstederne skal afgive vidnesbyrd for de elever, der er under uddannelse, og disse vidnesbyrd skal drøftes med eleven og underskrives af denne sammen med praktikstedets leder. Arbejdsgruppen finder det værdifuldt for udviklingen af elevernes evner til at give skriftlig rapport, at de under den praktiske uddannelse udarbejder plejeplaner og plejeberetninger eller eventuelt dele af disse.

Det foreslås, at vidnesbyrd, prøver og den afsluttende eksamen bedømmes efter 13-skalaen, og at der udstedes bevis som plejehjemsassistent til elever, der på tilfredsstillende måde har gennemgået uddannelsen og har bestået den afsluttende eksamen.

D. Elevernes status og fravær under uddannelsen

Arbejdsgruppen finder det af væsentlig betydning, at eleverne gøres fuldt fortrolige med den normale arbejdssituation på praktikstederne, derfor også i week-ender og under aften- og nattevagter. Elevernes aften- og nattevagtperioder bør dog højst udgøre $\frac{1}{4}$ af hver enkelt praktikperiode.

Det foreslås, at eleverne i første og andet afsnit af uddannelsen indgår i praktikstedernes normering bortset fra den første uge (introduktion) og den sidste uge (opfølgning).

Endvidere foreslås, at der udarbejdes nærmere regler for, i hvilket omfang sygdom og andet fravær under uddannelsen skal medføre forlængelse eller afbrydelse af denne, ligesom der bør træffes bestemmelse om virkningen af længere tids afbrydelse af uddannelsen.

BILAG

Den forsøgsvisse uddannelse af plejeassistenter ved
Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By.

Oplysninger vedrørende elevoptagelsen

Til de 2 første elevhold, undersøgelsen omfatter, indkom der efter opslag i dagspressen ca. 200 ansøgninger. Ansøgerne blev underkastet en optagelsesprøve, der bestod af standpunktsprøver i dansk og regning samt psykologiske prøver omfattende en intelligensprøve og en læseprøve. For så vidt angår de ansøgere, der havde søgt om optagelse på novemberholdet, blev der tillige indhentet oplysninger hos deres tidligere arbejdsgivere.

132 ansøgere bestod optagelsesprøven. Af disse blev 24 udtaget til hvert af de 2 elevhold. Elevholdene bestod af ialt 39 kvinder og 9 mænd.

29 elever - svarende til ~~60%~~ af samtlige optagne elever - var under 30 år ved optagelsen.

25 elever - svarende til ca. 52% af samtlige optagne elever - var udgået fra folkeskolens 7. eller 8. klasse, mens 23 elever var udgået fra 9. klasse og derover.

32 elever - svarende til 66% af de optagne elever - havde gennemgået sygehjælperuddannelsen og 3 elever plejeruddannelsen. 3 elever havde været sygeplejeelever, der dog ikke på optagelsestidspunktet var berettiget til at få udstedt sygehjælperbevis. 2 elever havde været sygepassere, mens resten - 8 elever - ikke havde gennemgået uddannelsen af relevans for plejeassistentuddannelsen.

39 elever - 31 kvinder og 8 mænd - gennemførte uddannelsen. 9 elever - 8 kvinder og 1 mand - afbrød uddannelsen. 2 af disse blev betegnet som uegnede, mens resten afbrød uddannelsen af helbredsmæssige eller familiære årsager.

Den forsøgsvisse uddannelse af plejeassistenter ved
Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By.

Timetallet for de enkelte fag, fagenes fordeling på 1. og 2. læsekursus
samt bemærkninger til de enkelte fag

Den teoretiske uddannelse

1. Omfanget af den normerede teoretiske uddannelse fremgår af følgende
oversigt:

<u>undervisning på de 2 læsekurser</u>	Time	tal
<u>Almene og sociale fag</u>		
1 Indlæringsteknik		12
2° Dansk		120
3° Regning		58
4 Medborgerkundskab I, familiekundskab		35
5 Medborgerkundskab II, samfundslære og sociallovgivning		32
6 Psykologi og mentalhygiejne		72
7 Etik og kirkelig vejledning		24
8 Ernæringslære - kost- og diætlære		41
9 Bolig- og materialelære		40
<u>Specielle fag</u>		
10 Anatomi og fysiologi		102
11 Mikrobiologi		20
12 Hygiejne, almen sundhedspleje		10
13 Revalidering		16
14 Sundheds- og sygeplejelære incl. førstehjælp		101
15 Almen og speciel sygdomslære		81
16 Lægemedellære		34
17 Legemsøvelser (specielt med indøvelse af rette arbejdsstillinger)		28
18° Sang		32
19 Studiebesøg, studiekreds etc.		37
Undervisningstimer ialt		895
<u>Undervisning uden for de 2 læsekurser samt prøver og eksaminer</u>		
20 Psykiatrisk sygdomslære og sygepleje		30
21 Klinisk undervisning ^{xx)}		30
22 Prøver og eksaminer		20
Ialt		975

x) Det vil fremgå af bemærkningerne til de enkelte fag, at omfanget af undervisningen i enkelte fag ikke ganske har svaret til det normerede antal undervisningstimer.

xx) Denne undervisning blev givet af læger og sygeplejersker på plejehjemmet Ringbo og i De gamles By under den praktiske uddannelse. Der foreligger ikke nærmere oplysninger om indholdet af den meddelte undervisning.

Fagenes fordeling på	: 1/9-1/11	: 1/9-1/11	: sidelb.	: 1/2-30/4	: 22/1-30/4
I. og II læsekursus	: 1966	: 1967	: underv.	: 1968	: 1968
	I. læsekursus		i	II. læsekursus	
			praktik	(drøftet):	
Indlæringsteknik	: 12	: 15	:	:	: 12
Orientering	:	: 6	:	:	:
Dansk	: 80	: 96	:	: 48	: 48
Regning	: 40	: 48	:	: 24	: 24
Socialkundskab	: 40	: 40	:	: 24	: 20
Psykologi - Mentalhygiejne	: 40	: 40	:	: 24	: 28
Etik og kirkelig vejledning	:	:	:	: 24	: 24
Bolig- og materialelære	: 28	: 28	:	: 24	: 12
Ernæringslære	: 40	: 44	:	:	:
Anatomi og fysiologi	: 80	: 85	:	:	: 36
Fysik - Kemi	:	: 30	:	:	:
Microbiologi	: 16	: 20	:	:	:
Hygiejne	: 10	: 10	:	: 12	:
Almen og spec.sygdomslære	:	: 12	:	:	:
Geriatrici	: 30	: 10	:	: 60	: 60
Kirurgi	:	: 8	:	:	:
Lægemiddellære	: 20	: 20	:	: 12	: 12
Psykiatrisk sygepleje	:	:	: 30	:	: 15 ^x)
Førstehjælp	: 12	: 12	:	:	:
Sygeplejelære	: 50	: 85	:	: 44	: 68
Klinisk undervisning ved læger og sygeplejersker	:	:	: 30	:	:
Sang	: 32	: 32	:	: 10	:
Revalidering v. ergoterapeut:	: 20	: 20	:	: 10	: 8
Arbejdsstillinger og legems- øvelser (rev. og fysiurgi)	: 20	: 24	:	: 14	: 4
Studiekreds, film etc.	: 10	: 10	:	} 30	:
Ekskursioner	: 20	: 25	:		:
Studiekreds + film + eksamen: + prøver, etc.	:	:	:	:	: 13
Etik (patient-personale- samarbejde)	:	: 6	:	:	: 6
	: 600 t.	: 726 t.	:	: 360 t.	: (390t.) 375

Ekskursioner: ialt 10. - 1. Bibliotek - 2. Slagteri - 3. Sundholm - 4. Vandværk -
5. Mejeri - 6. Kemisk fabrik - 7. Folketinget - 8. 3 ekskursioner m.
arkitekter - Revalidering beregnet 3 ekskursioner.

x) De 15 timer er ikke blevet givet.

1. læsekursus er **afholdt i overensstemmelse med betænkningen** både med hensyn til det samlede timetal og timetallet for hver enkelt fag.

2. læsekursus er i forhold til betænkningens 360 timer blevet forøget med 15 undervisnings:timer, svarende til 1½ uges undervisning. Forøgelsen af timetallet har bl.a. omfattet fagene anatomi og fysiologi (fra 80 til 102 timer) samt sygeplejefag (fra 84 til 101 timer). For enkelte fags vedkommende er timetallet blevet reduceret, f.eks. bolig- og materialelære (fra 52 til 40 timer).

2. Bemærkninger til de enkelte fag;

Fagene er af skolen opdelt i 2 hovedgrupper:

- a. Almene og sociale fag
- b. Specielle fag

a. Almene og sociale fag;

1 Indlærings teknik

Omfang: 12 timer som indledning til 2. læsekursus

Underviser: Major

Undervisningsmateriale: intet

Efter betænkningen er faget ikke et selvstændigt fag, men en del af danskundervisningen. Formålet er at lære eleverne "god studie- og læseteknik (at tage noter, at disponere et stof, at orientere sig i håndbøger og fagbøger o.s.v.)".

Det teoretiske stof på de 2 læsekurser viste sig at være ret svært tilgængeligt for eleverne, navnlig for de elever, der ikke havde skolekundskaber svarende til 9. klasse, og derfor blev den teoretiske undervisning udvidet med dette fag. For de efterfølgende elevhold er faget indgået som indledning til 1. læsekursus.

2° Dansk

Omfang: 118 timer, fordelt med 76 timer på 1. læsekursus og 42 timer på 2. læsekursus.

Undervisere: 2 seminarieuddannede lærere

Undervisningsmateriale: "Lavende læsning", af Stig Østergaard, Andersen og Finn Gerdes, samt "Litteraturbogen II" af Torben Gregersen og Inge Merete Nordentoft

Efter betænkningen er formålet med undervisningen dels at fremme udviklingen af elevernes *egen* personlighed, dels at give dem de for deres fremtidige gerning fornødne kundskaber og færdigheder.

Om indholdet af undervisningen i skriftlig dansk udtaler betænkningen, at vægten bør lægges på, hvad eleverne får brug for i deres senere arbejde, og som eksempler herpå nævnes: referat- og rapport-opgaver, retskrivningsøvelser og blanketudfyldning, brevskrivning, ansøgninger m.m.

Bemærkninger

På grund af elevernes manglende skolekundskaber har det ifølge de indhentede oplysninger været nødvendigt at gennemføre undervisningen på et meget beskedent niveau med indøvning af ganske elementære færdigheder. Efter arbejdsgruppens opfattelse bør det ved elevoptagelsen sikres, at eleverne har kundskaber, der gør det muligt i højere grad at gennemføre undervisningen med henblik på elevernes fremtidige arbejdsområde.

3° R

Omfang: 58 timer, fordelt med 38 timer på 1. læsekursus og 20 timer på 2. læsekursus

Undervisere: 2 seminarieuddannede lærere

Undervisningsmateriale: "Regnebog for højskoler, ungdoms- og efterskoler I og II" af Henry Pedersen samt "Regneopgaver for sygeplejeelever" af Lilly Frederiksen.

Formålet med undervisningen er ifølge betænkningen at bibringe eleverne forståelse af og indleven i de regneproblemer, de vil støde på i deres virke og samtidig give dem den størst mulige sikkerhed i regning. Opgaverne bør hentes fra områder, der tager direkte sigte på anvendelsen af elevernes fremtidige arbejdsområde, og som eksempler herpå nævnes kost- og kalorieberegninger, opløsninger og medicinregning.

Bemærkninger

Undervisningen er i dette fag gennemført på et meget beskedent niveau, og der kan iøvrigt henvises til bemærkningerne ad 2 .

0
4 og 5 Medborgerkundskab, familiekundskab, samfundslære og sociallovgivning

Omfang: 57 timer, fordelt med 40 timer på 1. læsekursus og 17 timer på 2. læsekursus. Der er anvendt 35 timer til undervisning i sociallovgivning og 22 timer til samfundslære.

Endvidere har undervisningen omfattet 4 ekskursioner, heraf 1 til folketinget og 3 til revalideringsinstitutioner.

Undervisere: 2 jurister

Undervisningsmateriale: "Sociallovgivning", 5. udgave, lærebog for sygeplejeelever.

"Samfundslære", 2. udgave, lærebog for sygeplejeelever.

"Medborgerbogen", Forsvarets civilundervisning.

Efter betænkningen er formålet med undervisningen i samfundslære og sociallovgivning at udvikle elevernes sociale indstilling og deres forståelse af de forskellige samfundsklassers levevilkår og disses indflydelse på sundhed og sygdom.

Bemærkninger

Eleverne har efter det oplyste fået en meget alsidig orientering i sociallovgivning og samfundslære. Efter arbejdsgruppens opfattelse må det imidlertid være muligt inden for det fastsatte timestal tillige at undervise i nogle af de emner, som eleverne i særlig grad vil komme til at beskæftige sig med efter endt uddannelse, f.eks. boliglovgivning (bevarelse eller afgivelse af boligen), skattelovgivningen (selvangivelse m.m.), omsorgsarbejde, herunder beboernes lomme- penge, post- og bankekspeditioner m.v.

0
o Psykologi og mentalhygiejne

Omfang: 72 timer fordelt med 44 timer på 1. læsekursus og 28 timer på 2. læsekursus.

Underviser: Psykolog

Undervisningsmateriale: "Dagliglivets psykologi" af Karl Ø. Christensen.

Efter betænkningen var der oprindeligt fastsat 60 timer til dette fag fordelt på følgende måde:

50 timer til orientering i almindelige psykologiske fænomener,
 10 timer til særlige problemer knyttet til alderdommen og de ældre,
 10 timer til særlige problemer knyttet til de langvarigt syge og
 10 timer til gruppepsykologi.

Bemærkninger

Undervisningen har efter det oplyste navnlig været koncentreret om at bibringe eleven forståelse for sin egen adfærd og gruppepsykologiske problemer. Der er anvendt 8 timer til særlige problemer knyttet til alderdommen og de ældre fordelt med 2 timer på hvert af følgende emner: overtale ældre til ergoterapi, ældres kontaktbehov, seksualvaner og feriebehov. De særlige problemer knyttet til de langvarigt syge har tilsyneladende ikke været berørt i undervisningen.

Arbejdsgruppen kan anbefale, at en større del af det fastsatte antal undervisningstimer anvendes til at belyse de ældre og deres særlige problemer, f.eks. når de skal flytte fra egen bolig til institution, og de adfærdssændringer, der indtræffer bl.a. forårsaget af, at sanseindtrykkene klinger af eller helt ophører.

7 Etik og kirkelig vejledning

Omfang: 24 timer på 2. læsekursus

Underviser: præst

Undervisningsmateriale: intet

Der er ikke angivet noget formål med undervisningen i betænkningen, men det udtales, at dele af den kristne etik kan benyttes til en orientering vedrørende det særlige omsorgsarbejde for ældre og langvarigt syge.

Bemærkninger

Efter det oplyste har faget mere omhandlet kirkelig vejledning end etik.

Således som undervisningen har været tilrettelagt er det vanskeligt at vurdere fagets værdi i en faglig uddannelse, idet det f.eks. næppe er nødvendigt at lære eleverne at forestå en andagt. Såfremt faget bibeholdes fremover, kan arbejdsgruppen foreslå, at orienteringen om forskellige trossamfund udvides til at omfatte mere end 1 undervisningstime.

8 Ernæringslære - kost- og diætlære

Omfang: 40 timer på 1. læsekursus fordelt med 16 timer i ernæringslære og 24 timer til diætlære/diætmadlavning.

Underviser: husholdningslærerinde

Undervisningsmateriale: "Ernæringslære og diætetik", 3. udgave, lærebog for sygeplejeelever.

Efter betænkningen er formålet med undervisningen i første række at give eleverne forståelse for kostens rette sammenhæng og for kostens betydning for menneskets trivsel og sundhed.

Undervisning i diætlære og diætmadlavning formede sig for de to hold som en gennemgang af de almindeligt forekommende diætformer. Det er oplyst, at undervisningen på de følgende hold er fordelt med 9 timer praktik om de mest almindeligt forekommende diæter for ældre, medens de øvrige timer anvendes til teori om diæter suppleret med gruppearbejde med henblik på anvendelse og sammensætning af samt begrundelse for diæter.

Bemærkninger

De gennemførte ændringer har efter arbejdsgruppens opfattelse medført, at undervisningen i højere grad er blevet rettet mod, hvilken kost der er særlig værdifuld og egnet for ældre.

9 Bolig- og materialelære

Omfang: 40 timer fordelt med 28 timer på 1. læsekursus og 12 timer på 2. læsekursus. Der har endvidere været foretaget 4 eks-kursioner i tilknytning til faget

Underviser: arkitekt

Undervisningsmateriale: intet

I betænkningen er ikke angivet et bestemt formål med undervisningen, men det udtales, at boliglæren også naturligt kan behandles i forbindelse med familiekundskab.

Bemærkninger

Efter det oplyste har en forholdsvis stor del af undervisningstimerne været anvendt til gennemgang af tekniske problemer, hvis værdi for plejeassistenternes senere virke må skønnes ret tvivlsom. Det kan i overensstemmelse med betænkningens forslag anbefales, at undervisningen gives i tilknytning til undervisningen i familiekundskab.

b. Specielle fag

0

10 Anatomi og fysiologi

Omfang: 102 timer fordelt med 76 timer på 1. læsekursus og 26 timer på 2. læsekursus

Underviser: sygeplejelæreriinde

Undervisningsmateriale: "Anatomi og fysiologi", 4. udgave,

"Elementær fysik og kemi", 2. udgave, begge lærebøger for sygeplejeelever. Endvidere er der af A. Haas Michelsen udarbejdet et kompendium over anatomidispositioner.

Efter betænkningen er formålet med undervisningen at give eleverne kundskaber og viden om **den** menneskelige organismes bygning og funktion som forudsætning for forståelse af sygepleje procedurer, sygdomstilstande samt principper for forebyggelse og behandling af sådanne tilstande.

Som emner for undervisningen foreslår betænkningen

- fysiske og komiske grundbegreber
- organismen som helhed
- bevægelsesapparatet
- stofskifteorganer samt stofskifte
- nervesystemet og kirtler med intern sekretion, samt
- sanse- og kønsorganerne.

Der er efter det oplyste ikke blevet undervist i huden og hudsanserne. Af sanseorganerne er iøvrigt kun øjet og øret blevet gennemgået.

Bemærkninger

I forhold til betænkningen er timetallet blevet forøget med 22 timer. Forøgelsen er begrundet med, at faget har været svært tilgængeligt for eleverne. Arbejdsgruppen kan anbefale, at undervisningen tilrettelægges således, at der gives undervisning i samtlige de emner, som betænkningen har peget på.

11 Mikrobiologi

Omfang: 20 timer på 1. læsekursus

Underviser: stud. med.

Undervisningsmateriale: Den almindelige del af "Infektionspatologi", lærebog for sygeplejeelever.

Efter betænkningen er formålet med undervisningen at undgå smitte og smittespredning ved at uddybe den forståelse, eleverne allerede har erhvervet sig gennem sygehjælperuddannelsen, på følgende punkter:
 mikroorganismerne og deres betydning for sundhed og sygdom,
 principperne for antiseptik, aseptik, sterilisation, desinfektion og isolation,
 infektionsbegrebet, specielt med henblik på forebyggelse af infektion.

Bemærkninger

Emner som hospitals/institutionsinfektioner, deres forebyggelse og bekæmpelse er efter det oplyste ikke blevet gennemgået. Arbejdsgruppen kan anbefale, at undervisningen tilrettelægges således, at dette emne indgår i undervisningen, eventuelt på bekostning af emner som bakteriernes farvning og dyrkning.

12 Hygiejne og almen sundhedspleje

Omfang: 10 timer på 1. læsekursus

Undervisningen har desuden omfattet 2 ekskursioner
 (til et mejeri og et offentligt vandværk)

Underviser: sygeplejelærerinde

Undervisningsmateriale: "Arvelighedslære og hygiejne", 3. udgave,
 lærebog for sygeplejeelever.

Efter betænkningen er formålet med undervisningen at uddybe elevernes forståelse af principperne for såvel personlig hygiejne som samfundshygiejne samt give eleverne et indblik i samfundets forebyggende foranstaltninger.

Bemærkninger

Det er oplyst, at fagets timer er blevet anvendt til undervisning i hygiejnens inddeling, sundhedstilstanden, sundhedsvæsenets ledelse, ernæringshygiejne, teknisk hygiejne, giftstoffer - ulykker, arbejds-hygiejne og klinisk hygiejne.

13 Revalidering

Omfang: 16 timer fordele med 6 timer på 1. læsekursus og 8 timer på 2. læsekursus samt 2 timer til prøver.

Undervisningen har desuden omfattet 1 ekskursion til forsorgscentret Ebberødgård.

Undervisere: 2 ergoterapeuter

Undervisningsmateriale: intet.

I betænkningen omtales formålet som orientering om almindelige principper for revalidering. Plejeassistenteleven bør gøres fortrolig med metoder for revalidering samt hjælpemidler og deres anvendelse.

Det fremgår af de modtagne oplysninger, at der alene er blevet givet undervisning i ergoterapi.

Bemærkninger

Ergoterapi er ikke nævnt i betænkningen, men arbejdsgruppen finder, at faget bør bibeholdes i uddannelsen, specielt da det betyder meget for beboernes/patienternes trivsel, at de aktiveres f.eks. gennem ergoterapi.

Derimod er det uheldigt, at uddannelsen ikke har omfattet undervisning specielt med henblik på forståelse af omsorgen for ældre og yngre handicappede, hvilket er foreslået i betænkningen.

14 Sundheds- og sygeplejelære

Omfang: 101 timer, heraf 36 timer på 1. læsekursus og 65 timer på 2. læsekursus

Undervisere: sygeplej lærerinder

Undervisningsmateriale: "Sygeplejelære", lærebog for sygeplejelever udgivet af Dansk Sygeplejeråd.

Formålet med undervisningen er ifølge betænkningen at udvikle elevens indsigt, forståelse og færdigheder svarende til det fremtidige arbejdsområde, herunder

- manuelle og andre tekniske færdigheder
- evne til at observere og give rapport om observationer
- evne til at omgås patienter og deres pårørende
- forståelse for forebyggelse, behandling og revalidering, samt
- forståelse for samarbejdets betydning.

Det fremhæves endvidere, at sundheds- og sygeplejelære må betragtes som et af de centrale fag i undervisningsplanen. Endvidere nævnes det, at de områder, som eleven har lært under sygehjælperuddannelsen, kan gøres til genstand for repetition, ligesom denne uddannelse iøvrigt tages som forudsætning.

Bemærkninger

Undervisningen er givet ensartet til alle eleverne, uanset en trediedel af disse ikke har gennemgået sygehjælperuddannelsen.

Undervisningen har efter det oplyste ikke omfattet de i betænkningen foreslåede emner vedrørende "evne til at omgås patienter og deres pårørende" og "forståelse for samarbejdets betydning".

Det kan anbefales, at også disse emner indgår i undervisningen.

15 Almen og speciel sygdomslære

Omfang: 79 timer, heraf 21 timer på 1. læsekursus og 5⁸ timer på 2. læsekursus.

Underviser: læge

Undervisningsmateriale: "Medicinske sygdomme", 3. ndgave, og "Kirurgiske sygdomme", 3. udgave, begge lærebog for sygeplejeelever.

Formålet er ifølge betænkningen, at eleverne gennem undervisningen kan tilegne sig kundskaber og viden om de mest elementære medicinske, kirurgiske og geriatriske sygdomstilfælde samt grundlag for forståelse af deres opgaver ved pleje og observation af patienter med disses sygdomstilfælde. Endvidere må der gives indblik i det almindelige forebyggende,, behandlende og revaliderende arbejde i forbindelse med omsorg for geriatriske patienter.

Undervisningen har efter det oplyste særligt været koncentreret om hjertesygdomme m.v. (15 timer), fordøjelsessygdomme (17 timer), blodsygdomme (10 timer) og hormon- og stofskiftesygdomme (12 timer).

Bemærkninger

Undervianingen har ikke omfattet orientering om ledlidelser, lidelser efter frakturer og fysiurgiske lidelser, hvilket er foreslået i betænkningen.

y)

Af en undersøgelse foretaget i De gamles By januar-februar 1967 fremgår det, at ca. 50% af de undersøgte patienter havde en fysiurgisk lidelse, og at 23% heraf havde et reelt fysiurgisk behandlingsbehov. Det kan derfor anbefales at følge betænkningens emneforslag.

16 Lægemedellære

Omfang: 34 timer, heraf 20 timer på 1. læsekursus og 14 timer på 2. læsekursus

Underviser: læge

Undervisningsmateriale: "Lægemedellære og akutte forgiftninger", 3. udgave, lærebog for sygeplejeelever.

x)

' Ugeskrift for læger 1969: 131 : 1245

Af betænkningen fremgår det, at formålet med undervisningen er at give en systematisk gennemgang af, hvad plejeassistenten har brug for at vide om lægemidler og administration af disse. I faget sygdomslære har eleven allerede stiftet bekendtskab med de mest almindelige lægemidler.

Formålet er endvidere at hjælpe eleven til at forstå sit ansvar og sine beføjelser vedrørende medicingivningen, at erhverve sig kundskaber, der kan give grundlag for observation og rapport vedrørende symptomer i forbindelse med anvendelse af medicin, at få kendskab til almindeligt anvendte og farlige doser for visse medikamenter og tegn på overdosering, samt at forstå faren for misbrug af medikamenter.

Bemærkninger

Der er kun modtaget oplysninger om, hvor mange timer, der er givet i faget, og hvilke lærebøger, der har været anvendt. Derimod foreligger ingen specifikation over de emner, der er undervist i. Det har derfor ikke været muligt at bedømme, om elevernes viden er tilstrækkelig til, at de selvstændigt kan give medicin.

17 Legemsøvelser

Omfang: 28 timer, heraf 24 timer på 1. læsekursus og 4 timer på 2. læsekursus.

Underviser: fysioterapeut

Undervisningsmateriale: intet

Ifølge betænkningen betragtes faget som rekreativt. Der bør endvidere lægges vægt på at indøve god holdning og rette arbejdsstillinger.

Bemærkninger

Til trods for det angivne summariske formål fremgår det af emnelisten, at eleverne har fået en bred og alsidig orientering både om rette arbejdsstillinger og om fysioterapi i relation til ældre.

18° Sang

Omfang: 32 timer på 1. læsekursus

Underviser: forstander for musikhøjskole

Ifølge betænkningen betragtes faget som rekreativt.

Bemærkninger

Lærerkollegiet har anbefalet, at antallet af undervisningstimer udvides på baggrund af de erfaringer, der er gjort inden for folke-musikalsk arbejde.

Selvom faget er et vigtigt led i omsorgen for ældre, kan arbejds-gruppen ikke anbefale at udvide antallet af undervisningstimer.

19 Studiebesøg, studiekreds etc.

Omfang: der har været anvendt ialt 3⁷ timer til dette formål.

Der har været foretaget ialt 13 studiebesøg, hvoraf en del er nævnt i det foregående i tilknytning til de respektive fag.

Bemærkninger

]er foreligger irgen specifikationer for formålet med eller ud-byttet af de enkelte besøg. Det er derfor ikke muligt at vurdere værdien af denne undervisningsform.

20' Psykiatrisk sygdomslære og sygeplejelære

Omfang: 30 timer i praktiktiden mellem 1. og 2. læsekursus.

Timerne er fordelt med 15 til psykiatrisk sygdomslære og 15 til psykiatrisk sygeplejelære.

Undervisere: læge, socialrådgiver og sygeplejerske

Undervisningsmateriale: i psykiatrisk sygdomslære er "Menneskets psykiske sygdomme" af Erling Jacobsen anvendt.

Undervisningen er givet sideløbende med den praktiske uddannelse på det psykiatriske plejehjem Ringbo.

Ifølge betænkningen forudsættes det, at eleven forud for denne undervisning har stiftet bekendtskab med de grundlæggende principper i psykologi og mentalhygiejne og gennem undervisning i sygdomslære også fået en vis orientering om neurologiske symptomer.

Der har ifølge det oplyste ikke været etableret kontakt mellem fagskolen og undviserne på plejehjemmet Ringbo med henblik på en nærmere afgrænsning af undervisningen.

Bemærkninger

Undervisningen i psykiatrisk sygdomslære har på grund af den mang-lende kontakt med skolen ikke kunnet tilrettelægges ud fra den viden, som eleverne allerede har erhvervet i fagene psykologi og sygdomslære.

En nøjere vurdering af undervisningen er ikke mulig, da der ikke har været overhøring eller gruppediskussioner under undervisningen.

For de psykiatriske sygeplejetimer foreligger ingen specifikation over, hvilke emner der har været behandlet ved de enkelte klinikker. Undervisningen i faget er foreslået udvidet med 15 timer.

Ved en undersøgelse i januar-februar 1967 i De gamles By, blev det konstateret, at 24% af de undersøgte patienter var psykiatriske plejepatienter, hvis psykiske afvigelser var opstået i alderdommen. Det blev endvidere fastslået, at de psykiatriske patienters behov for sygepleje fandtes væsentlig større end for institutionens beboere som helhed. På denne baggrund kan arbejdsgruppen anbefale, at undervisningen udvides med de foreslåede 15 timer.

Det kan endvidere anbefales, at undervisningen tilrettelægges med særligt henblik på de kundskaber, eleverne allerede har erhvervet i fagene psykologi og mentalhygiejne.

Den forsøgsvisse uddannelse af plejeassistenter ved
Københavns Fagskole for Plejepersonale, De gamles By

Bemærkninger vedrørende den praktiske uddannelse, vidnesbyrd, prøver
og afsluttende eksaminer samt elevernes forhold under uddannelsen.

1. Praktiksteder, personale og elevernes status.

Som tidligere omtalt fandt den praktiske uddannelse sted på Nørre hospital, plejehjemmet Ringbo og 9 andre plejehjem samt i De gamles By. Praktikstederne blev udvalgt efter skolens skøn om, hvorvidt de måtte anses for egnede. Der forelå ikke nærmere retningslinier for denne udvælgelse.

Eleverne var efter 1. læsekursus ca. 17 uger på henholdsvis en sygeafdeling, en plejehjemsafdeling og en psykiatrisk plejeafdeling.

Uddannelse på sygeafdeling foregik enten i De gamles By (modtageafdeling., intensiv- eller akut afdeling, sygeafdeling og 2 plejeafdelinger) eller på Nørre hospital (5 geriatriske afdelinger).

Afdelingerne i De gamles By havde alle en afdelingssygeplejerske og en førsteassistent samt sygehjælper. Der blev uddannet både plejeassistent- og sygehjælperelever på afdelingerne.

Afdelingerne på Nørre hospital havde en afdelingssygeplejerske og en heltids- eller deltidsbeskæftiget assistent samt iøvrigt sygehjælper. Hver afdeling havde en plejeassistent- og 2-3 sygehjælperelever til uddannelse.

Ved hvert af de 9 plejehjem var der ansat en eller flere afdelings- sygeplejersker og en eller flere heltids- eller deltidsbeskæftigede sygeplejersker samt sygehjælper. Et af hjemmene havde tillige sygehjælperelever til praktisk uddannelse.

Uddannelsen på psykiatrisk plejeafdeling foregik på 12 afdelinger på plejehjemmet Ringbo. Hver afdeling blev ledet af en afdelingssygeplejerske. Endvidere var der en førsteassistent samt sygehjælper beskæftiget på afdelingerne. Enkelte af afdelingerne havde tillige sygehjælperelever til praktisk uddannelse.

På Nørre hospital blev eleverne medregnet i afdelingernes normering, ligesom de deltog fuldt ud i arbejdet på søn- og helligdage.

I De gamles By deltog eleverne i en uge i aften- og nattevagt.

løvrigt blev eleverne ikke medregnet i normeringen, og uddannelsen fandt alene sted på hverdage og i dagtjeneste.

Bemærkninger

Formålet med en praktisk uddannelse er, at eleverne skal deltage i og stifte bekendtskab med en afdelings normale arbejdssituation, herunder om natten og i week-ender. Det er derfor uheldigt, at eleverne ikke har befundet sig i en reel arbejdssituation, og at de ikke har fået kendskab til arbejdets specielle karakter i aften- og nattjeneste. Det ville ligeledes have været værdifuldt, at eleverne havde været tilstede i week-enden, når beboernes/patienternes pårørende kom på besøg.

2. Omfang og indhold

Den af socialministeriet ønskede afkortning i uddannelsen er udelukkende foretaget ved en nedskæring af den praktiske uddannelse fra 16 måneder (ifølge betænkningen) til 12 måneder. Da 2. læsekursus blev forlænget med $1\frac{1}{2}$ uges undervisning, blev den samlede praktikuddannelse yderligere skåret ned til $50\frac{1}{2}$ uge.

Uddannelsen har været tilrettelagt ens, uanset om eleverne havde gennemgået sygehjælperuddannelsen eller ikke. De ledende sygeplejersker på praktikafdelingerne var ikke forud orienteret om elevernes sygepiejemæssige forkundskaber.

Betænkningen foreslår, at der udarbejdes en detaljeret vejledning om den praktiske uddannelse til støtte for de personer, der skal have ansvaret for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af denne, og at der bør være et snævert samarbejde mellem skolen og praktikstederne.

Som indledning til den praktiske uddannelse gav skolens undervisningsleder sygeplejerskerne på praktikafdelingerne orientering om formålet med uddannelsen og en redegørelse for uddannelsens tilrettelæggelse og indhold. Denne orientering blev ikke senere fulgt op under uddannelsen.

Retningslinier for den praktiske uddannelse på sygeafdelingerne og plejehjemmene i form af en beskrivelse af de arbejdsprocesser, eleven skal lære at udføre, er blevet udarbejdet januar 1968 og er stort set i overensstemmelse med betænkningens "specifikation af plejeassistentens arbejdsområde".

Bemærkninger

Det har ikke været muligt at foretage en nærmere vurdering af den praktiske uddannelses omfang og indhold, da der ikke har været udar-

bejdet en målsætning eller detaljerede retningslinier for denne del af uddannelsen.

Arbejdsgruppen må konstatere, at der ikke som forudsat i betænkningen har været et snævert samarbejde mellem skolen og praktikstederne, hvilket har været til hinder for en hensigtsmæssig og ensartet tilrettelæggelse af den praktiske uddannelse. Endvidere mangler der retningslinier for uddannelsen på plejehjemmet Ringbo.

3. Medicingivning

Retningslinier for medicingivningen er omfattet af de almindelige retningslinier for den praktiske uddannelse, der blev udarbejdet i januar 1968. Samtidig blev der udarbejdet en undervisningsbog "Vejledning til afdelingerne". Af denne fremgår det, at den egentlige indlæring i medicingivning og injektionsteknik starter i tredje praktikmåned. Ansvar for de følgende 5 praktik måneder påhviler den sygeplejerske, der underviser eleven i de forskellige procedurer. Eleven skal på egen hånd kunne udføre hver enkelt form for medicingivning efter 8 måneders forløb: per os, rektalt, inhalation, subkutan, intramuskulær og intrakutan injektion samt subkutan infusion. Intrakutan injektion og subkutan infusion er rent faktisk ikke blevet udført af eleverne.

Ved afslutningen af praktikperioden, d.v.s. efter 4 måneders forløb, har eleverne givet medicin som beskrevet i det følgende:

På sygeafdelingerne har eleverne været under overvågning af en sygeplejerske ved ~~udmåling~~ af lægemidlet, hvorefter det er givet af eleven.

På plejehjemmene og på Ringbo har eleverne ifølge det oplyste udført hele proceduren ved medicingivningen uden overvågning af en sygeplejerske.

Bemærkninger

Eleverne har tidligere end forudsat i undervisningsbogen udført medicingivning på egen hånd.

4. Vidnesbyrd, prøver og afsluttende eksamen

a. Under den praktiske uddannelse

Ved afslutningen af uddannelsen på de forskellige afdelinger har afdelingssygeplejersken afgivet et vidnesbyrd om eleverne i form af

udfyldning af et skema svarende til det, der anvendes ved bedømmelsen af sygehjælperelever. Eleverne underskrev skemaet efter at have set bedømmelsen. Der blev ikke som for sygehjælpernes vedkommende udarbejdet en vejledning for anvendelse af skemaet.

Ingen af eleverne fik et vidnesbyrd, der gav anledning til en forlængelse af uddannelsen eller afskedigelse.

Praktikstederne oplyste, at der ikke havde været vanskeligheder forbundet med at have både sygehjælper- og plejeassistentelever under uddannelse på samme tid samt ved bedømmelsen af eleverne at anvende et skema, der dækkede begge uddannelser.

Under uddannelsen på afdelingerne i De gamles By og på Nørre hospital udarbejdede eleverne plejeberetninger og i begyndelsen også på plejehjemmene. På grund af vanskeligheder for eleverne med at udarbejde beretningerne og for underviserne med at rette og bedømme dem, ophørte man dog hermed på plejehjemmene.

Bemærkninger

Arbejdsgruppen finder det væsentligt, at eleverne udarbejder plejeberetninger på samtlige praktiksteder, dels fordi det er lærerigt for eleverne at udarbejde disse beretninger, og dels fordi uddannelsesstedet får et indblik i, hvor meget eleverne har tilegnet sig af den givne undervisning. Eventuelt kunne det overvejes, om eleverne ikke med udbytte kunne udarbejde dele af en plejeberetning.

b. Under den teoretiske uddannelse

Under 1. læsekursus og ved afslutningen af dette blev der afholdt skriftlige prøver i de almene fag, dansk, regning, psykologi, samfundslære og boliglære, og i de specielle fag, anatomi og fysiologi samt sygdomslære.

Efter 5 måneders undervisning på 1. læsekursus blev der på et lærermøde foretaget en samlet vurdering af hver enkelt elevs standpunkt. Resultatet af vurderingen blev dog kun meddelt eleven, såfremt det skønnedes, at den pågældende ikke kunne gennemføre uddannelsen.

Ved begyndelsen af 2. læsekursus blev der afholdt skriftlige prøver i anatomi og fysiologi samt sygdomslære og i sidste uge af kurset gik eleverne op til en afsluttende eksamen. 3 dage forud for denne havde eleverne fået udleveret en række forhåndsoplysninger.

Den afsluttende eksamen varede 6 timer og bestod i en række spørgsmål i forbindelse med en refereret patientsituation. Samtlige prøver og den afsluttende eksamen var skriftlige.

Ved bedømmelsen af prøverne og den afsluttende eksamen blev den såkaldte lj-skala anvendt, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. februar 1963 om karakterskala.

Samtlige elever var tilstede ved den afsluttende eksamen. Såfremt en elev på grund af sygdom ikke var tilstede ved de øvrige prøver, gav dette ikke anledning til, at der blev arrangeret sygeprøve for de pågældende.

De elever, der indstillede sig til den afsluttende eksamen, bestod denne. Eleverne modtog herefter fra skolen et bevis, hvoraf det fremgår, hvilken praktisk og teoretisk uddannelse eleverne har gennemgået, og hvilke karakterer den pågældende har opnået.

5. Elevernes forhold under uddannelsen.

Undervisningen har været vederlagsfri for eleverne bortset fra udgiften til lærebøger.

Eleverne har under hele uddannelsen fået løn som uddannede sygehjælpere.

I "Bestemmelser vedrørende løn- og ansættelsesforhold for plejesistentelever ved Københavns Fagskole for Plejepersonale" er der fastsat sygelønsrettigheder for eleverne svarende til funktionærlovens regler.

Med hensyn til fravær er det fastsat, at fravær i over en uge under den teoretiske undervisning skal medføre, at skolen efter elevens standpunkt overvejer fratrædelse. Forsømmelser i praktiktiden over 14 dage medfører, at eleven må gå de forsømte antal dage om efter 2. læsekursus.

Bemærkninger

Reglerne om forsømmelser i praktiktiden har ikke været bragt i anvendelse i forhold til det første hold, idet elever på dette hold har haft op til 68 sygedage, uden at uddannelsen er blevet forlænget. Bestemmelserne har derimod været anvendt i forhold til det andet hold, idet fravær på 100 dage eller derover har medført 3 måneders forlængelse af den praktiske uddannelse. Et fravær på 81 dage har derimod ikke bevirket en forlængelse af uddannelsen.

Ekstrakt fra bilag 147 (sept. 67, .j.nr. B.2.1.), Uddannelseskommissionen for
det sociale område.

	Kommunale plejehjem		Private ple- jehj. m/over- enskomst		Private ple- jehj. u/over- enskomst		Alderdoms- hjem m/ sygeafd.		Tilsammen	
	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.	Antal	pct.
Autoriseret sygeplejerske	557	19	283	12	81	10	490	15	1411	15
Diakon	12	0	71	3	36	4	32	1	151	2
Sygemedhjælper	623	21	303	12	88	11	770	23	1784	18
Omsorgsass./ plejeass.	1	0	14	1	8	1	8	0	31	0
Økonoma	30	1	74	3	26	3	40	1	170	2
Oldfrue	3	0	4	0	2	0	4	0	13	0
Husholdnings- lærerinde	1	0	2	0	2	0	2	0	7	0
Anden huslig faglig udd.	14	0	87	4	58	7	90	3	249	3
Kok	-	-	16	1	2	0	-	-	18	0
Fysioterapeut	35	1	14	1	-	-	11	0	60	1
Beskæftigelses- terapeut	28	1	13	0	4	1	25	1	70	1
Håndgernings- lærerinde	4	0	3	0	-	-	5	0	12	0
Fritidspædagog	-	-	1	0	-	-	-	-	1	0
Kommunal udd.	46	3	6	0	-	-	5	0	57	1
Kontorudd. m/ lærerbrev	3	0	14	1	5	1	4	0	26	0
Anden kontorudd.	11	0	26	1	6	1	10	0	53	1
Socialrådgiver	-	-	4	0	-	-	-	-	4	0
Håndværksfag	25	1	20	1	14	2	25	1	84	1
Under udd.	234	8	68	3	27	3	48	2	377	4
Ingen faglig udd.	1225	41	1236	52	422	51	1680	50	4563	47
Anden udd.	116	4	117	5	38	5	87	3	358	4
Ikke oplyst	-	-	2	0	2	0	3	0	7	0
	2968	100	2378	100	821	100	3339	100	9506	100

Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. februar 1963.

Bekendtgørelse om karakterskala.

I medfør af § 22, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 22 af 18. juni 1958 af lov om folkeskolen, § 1, pkt. 8, i lov nr. 203 af 16. juni 1962 om ændringer i lov om folkeskolen, § 22 i lov nr. 165 af 7. juni 1958 om gymnasieskoler og § 26, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 257 af 14. juni 1960 af lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., fastsættes her ved følgende bestemmelser:

§ 1. Enhver bedømmelse af eleverne i 8., 9. og 10. klasse, realafdelingen og gymnasiet samt ved kursus til teknisk forberedelseseksamen skal udtrykkes ved en af følgende karakterer: 13 — 11 — 10 — 9 — 8 — 7 — 6 — 5 — 3 — 0. Tilsvarende gælder den i §§ 1 og 2 i ovennævnte bekendtgørelse om ungdomsskoler og aftenskoler m. v. omhandlede ungdomsskoleundervisning, for så vidt den afsluttes med en prøve.

Stk. 2. Om anvendelsen af de enkelte karakterer gælder følgende:

- 13: Gives for den usædvanlig selvstændige og udmærkede præstation.
- 11: Gives for den udmærkede og selvstændige præstation.
- 10: Gives for den udmærkede, men noget rutineprægede præstation.
- 9: Gives for den gode præstation, der ligger lidt over middel.
- 8: Gives for den middelgode præstation.
- 7: Gives for den ret jævne præstation, der ligger lidt under middel.
- 6: Gives for den noget usikre, men nogenlunde tilfredsstillende præstation.
- 5: Gives for den usikre og ikke tilfredsstillende præstation.
- 3: Gives for den meget usikre, meget mangelfulde og utilfredsstillende præstation.
- 0: Gives for den helt uantagelige præstation.

§ 2. For at bestå realeksamen eller studentereksamen kræves, at summen af samtlige karakterer er mindst 5,5 gange karakternes antal, og at summen af de to laveste karakterer plus gennemsnittet af de øvrige karakterer er mindst 13.

Stk. 2. Eksamen er kun bestået, hvis det i stk. 1 indeholdte krav er opfyldt såvel for årskaraktererne som for eksamenskaraktererne.

§ 3. Denne bekendtgørelse træder, for så vidt angår studentereksamen, i stedet for §§ 2, og 8 i kgl. anordning nr. 55 af 10. marts 1938 om karaktergivning ved de højere almen-skoler og censuren ved disse skolars afsluttende eksaminer med senere ændringer og medfører derudover følgende ændringer:

- 1. I § 3 b ændres ordene „i den i § 2 a) nævnte række „til“ karakterskalaen“.
- 2. I § 3 c ændres ordene „i den i § 2 a) nævnte række „til“ karakterskalaen“.
- 3. I § 5 b ændres ordene „i den i § 2 a) anførte talrække“ til „karakterskalaen“.
- 4. § 6, stk. 2, affattes således: „For hver af de to karakterrækker, årskaraktererne og eksamenskarakterer (herunder de som eksamenskarakter overførte årskarakterer) udregnes et gennemsnit af de givne karakterer. Resultatet udtrykkes med én decimal. Af de to gennemsnit udregnes eksamensresultatet, der udtrykkes med én decimal.“
- 5. I § 7, stk. 1, udgår ordene: „tillige med den tilsvarende karakterbetegnelse.“

§ 4. Denne bekendtgørelse træder i kraft straks, for så vidt angår 8., 9. og 10. klasse. Dette gælder også kursus til teknisk forberedelseseksamen, idet elever, som allerede har bestået en deleksamen, dog ved senere

dele af eksamen bedømmes efter den ved den første del anvendte karakterskala. I realafdelingen finder bekendtgørelsen første gang anvendelse i de pr. 1. august 1963 oprettede 1. realklasser. I gymnasiet træder bekendtgørelsen ikraft fra og med ek-

samensterminen 1963 for så vidt angår de prøver som afholdes ved udgangen af II gymnasieklasse og fra og med eksamensterminen 1964 for så vidt angår den afsluttende eksamen ved udgangen af III gymnasieklasse.

Undervisningsministeriet, den 4. februar 1963.

K. Helveg Petersen.

/ V. Martensen-Larsen.

Forslag til timefordeling til :	<u>Sideløbende</u>		<u>Sideløbende</u>		<u>Sidel.</u>		:
den teoretiske uddannelse af :	:	:	:	:	<u>Soma</u>	<u>Handi</u>	:
plejehjemsassistenter :	:	:	:	psyk:tisk:	cap,	:	:
	I.LK:med.:orto:		II.LK:plhj:plhj:		III.LK:omsorg:		IV.LK:Ialt
	:12x6:12x6:		:15x6:15x6:		:10x6:		:
Ialt :	240	: 72	: 72	: 300	: 90	: 90	: 300 : 60 : 60 : 1284
A. <u>Psykologisk-pædagogisk</u>	:	:	:	:	:	:	:
<u>faggruppe</u>	:	:	:	:	:	:	:
Studievejledning	5	:	:	5	:	5	: 15
Indlæringsteknik, gruppe-	:	:	:	:	:	:	:
træning	15	:	:	10	:	:	: 25
Psykologi	5	4	4	19	4	4	: 15 : 5 : 60
Mentalhygiejne	:	4	4	:	8	8	: 10 : 6 : 40
Pædagogik	:	:	:	10	:	:	: 10 : : 20
Institutionsbesøg	:	:	:	10	:	:	: 10 : : 20
Ialt :	25	: 8	: 8	: 54	: 12	: 12	: 50 : 11 : 0 : 180
B. <u>Medicinsk og plejemæssig</u>	:	:	:	:	:	:	:
<u>faggruppe</u>	:	:	:	:	:	:	:
Anatomi og fysiologi	30	6	6	24	:	10	: 10 : : 86
Mikrobiologi	10	:	:	10	:	:	: : 20
Hygiejne - almen og speciel .	15	5	5	10	:	10	: : 5 : 50
Sygdomslære - almen og speciel	10	12	12	30	:	10	: 20 : : 6 : 100
Psykiatrici	:	:	:	15	30	:	: : 45
Gerontologi - geriatri	10	:	:	20	:	15	: : : 45
Lægemedellære/medicinregning	10	:	:	20	15	15	: 5 : : 65
Sundheds- og sygeplejelære/	:	:	:	:	:	:	: : : 126
førstehjælp	40	12	12	12	15	15	: 10 : 10 : : 126
Ernæringslære/kostberegning,	:	:	:	:	:	:	: : : 60
kalorieberegning	:	12	:	20	:	12	: 14 : : 2 : 60
Fysisk træning - herunder	:	:	:	:	:	:	: : : 25
rette arbejdsstillinger	15	:	:	10	:	:	: : : 25
Ialt :	140	: 47	: 35	: 171	: 60	: 67	: 69 : 20 : 13 : 622
C. <u>Social faggruppe</u>	:	:	:	:	:	:	:
Socialkundskab	:	:	:	17	:	27	: : 4 : 48
Medborgerkundskab	15	:	:	14	:	15	: : 4 : 48
Sociologi	:	:	:	10	:	10	: : 2 : 22
Kirkelig vejledning	:	:	:	:	:	4	: : 5 : 9
Revalidering	:	8	8	:	:	16	: : 4 : 36
Fysioterapi	:	:	:	10	:	10	: 6 : 2 : 28
Ergoterapi	:	:	:	10	:	10	: 6 : 2 : 28
Ialt :	15	: 8	: 8	: 61	: 0	: 0	: 92 : 12 : 23 : 219

Forslag til timefordeling til :	<u>Sideløbende</u>	<u>Sideløbende</u>	<u>Sideløbende</u>	
den teoretiske uddannelse af :	:	:	:Soma:	:Handi-:
plejehjemsassistenter :	:	:	:psyk:tisk:	:cap, :
	I.LK:med.:	orto:	II.LK:plhj:plhj:	III.LK:omsorg:IV.LK:Ialt
	:12x6:12x6:	:15x6:15x6:	:lox6:	:
Ialt :	240 :	72 :	72 :	300: 90 : 90 : 300 : 60 : 60 :1284

D. <u>Faggruppe for omsorg</u> :	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Menneskelig omsorg	:	:	:	14 :	:	:	21 :	3 :	6 :
Aktivitet i daglig livsførelse:	:	:	6 :	:	6 :	6 :	:	6 :	3 :
Manuel aktivering	:	6 :	6 :	:	:	:	:	3 :	3 :
Boligindretning	:	:	:	:	:	:	10 :	:	:
Materialelære	:	:	:	:	:	:	10 :	:	:
Husholdning	:	:	:	:	:	:	10 :	:	:
Sang	15 :	:	:	:	:	:	:	:	:
Litteratur	40 :	:	:	:	:	:	5 :	:	:
Ialt :	55 :	6 :	12 :	14 :	6 :	6 :	56 :	12 :	12 :

E. <u>Administrativ faggruppe</u> :	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Arbejdsledelse (gruppeløder).	:	:	:	:	5 :	3 :	5 :	:	7 :
Institutionspsykologi	5 :	:	3 :	:	5 :	:	5 :	5 :	5 :
Rapportgivning	:	3 :	6 :	:	2 :	2 :	4 :	:	:
Blanketudfyldning m.m.	:	:	:	:	:	:	4 :	:	:
Institutionsøkonomi.....	:	:	:	:	:	:	4 :	:	:
Budgetlægning	:	:	:	:	:	:	4 :	:	:
Regnskabsføring	:	:	:	:	:	:	7 :	:	:
Ialt :	5 :	3 :	9 :	0 :	12 :	5 :	33 :	5 :	12 :

Målsætning for den teoretiske undervisning

- at udruste eleverne med de for arbejdet fornødne kundskaber og færdigheder,
- at give eleverne indsigt i og forståelse for arbejdets specielle karakter,
- at bidrage til udvikling af en for arbejdet hensigtsmæssig holdning hos eleverne,
- at skabe forudsætning for et effektivt udbytte af den praktiske uddannelse.

Den teoretiske undervisning omfatter 5 faggrupper, af hvilke de omsorgsmæssige (gruppe D) og plejemæssige (under gruppe B) fag er de centrale fag i uddannelsen, mens de øvrige faggrupper - en psykologisk-pædagogisk faggruppe (gruppe A), en medicinsk faggruppe (under gruppe B), en social faggruppe (gruppe C) og en faggruppe vedrørende administrative spørgsmål (gruppe E) - repræsenterer støttefag, som integreret i de centrale fag danner grundlag for en nuanceret og effektiv løsning af arbejdsopgaverne.

Formålet med undervisningen i den psykologisk-pædagogiske faggruppe

er, at plejehjemsassistenten kan

- anvende sin erhvervede viden om elementære psykologiske processer og menneskets normale psykiske udvikling, psykiske behov og reaktioner til forståelse af sine egne psykiske behov og adfærd såvel som andre menneskers - beboeres som medarbejderes,
- opnå et vist indblik i medmenneskelige relationer og i de kræfter, som kan influere på disse, med henblik på at udvikle sin evne til samarbejde og forebyggelse af konfliktsituationer,
- opøve evnen til effektiv kommunikation,
- indøve anvendelse af almindelige pædagogiske grundregler og metoder i forbindelse med undervisende og rådgivende opgaver over for beboere, disses pårørende og over for nye medarbejdere (elever),
- indøve hensigtsmæssige læse- og tilegnelsesmetoder og anvendelse af kildemateriale - fagbøger, håndbøger og bibliotek,
- udvikle evnen til i en fornuftig opbygning at fremstille et emne - mundtligt og skriftligt.

Faggruppen omfatter følgende fag:

Studievejledning

Der gives en orientering om plejehjemsassistentens arbejdsområde og placering, om uddannelsens formål og tilrettelæggelse i sin helhed og for de enkelte afsnit og om plejehjemsassistentelevens vilkår under uddannelsen.

Indlærings teknik

Faget beskæftiger sig med tilegnelse af almindelige læse- og indlæringsmetoder, notetagning, disponering af et stof til forelæggelse, mundtligt og skriftligt, referat- og rapportskrivning, anvendelse af kildemateriale - fag- og håndbøger samt bibliotek.

Gruppetræning

Undervisningen sigter mod at demonstrere hvilke kræfter, der gør sig gældende i en gruppe og det enkelte gruppemedlems påvirkning af og indflydelse på gruppen med henblik på elevernes effektive deltagelse i gruppearbejde såvel under deres uddannelse som i deres arbejde som plejehjemsassistenter.

Psykologi og mentalhygiejne

Undervisningen omfatter en gennemgang af almindelige psykologiske fænomener, om menneskets psykiske udvikling med dannelse af de forskellige adfærdsmønstre, om psykiske behov og deres imødekommelse, om reaktioner, hvis behov ikke bliver imødekommet, om psykiske problemer, der kan forekomme i forbindelse med alderdom, handicap og kronisk sygdom. Mentalhygiejnens områder og muligheder.

Pædagogik

Faget omfatter en indførelse i almindelige pædagogiske grundregler og metoder, der kan anvendes i de **vejledende** og undervisende opgaver, plejehjemsassistenten kan få brug for at løse over for beboere, disses pårørende samt overfor elever og nye medarbejdere.

Formålet med undervisningen i den medicinske og plej ~~omæssige~~ faggruppe
er, at plejehjemsassistenten kan

- anvende sin viden om den menneskelige organismes opbygning og funktion samt normale ændringer under indflydelse af alderen til forståelse af principper for tilrettelæggelse af sund levevis og for forebyggelse af sygdom,
- opnå et vist kendskab til de almindeligst forekommende sygelige forandringer i organismen og de enkelte organer eller organsystemer, til symptomer på og diagnosticerings- og behandlingsprincipper for disse,
- tilegne sig viden om mikroorganismer og deres betydning for sundhed og sygdom og uddybe sin forståelse af principperne for hygiejne, personlig såvel som samfundshygiejne,
- tilegne sig fornøden viden om de mest almindelige kirurgiske, medicinske, geriatriske og psykiske lidelser, disses årsag, symptomer, behandling og sygepleje,
- udvikle fornøden indsigt og færdigheder for at kunne medvirke ved patientcentret sundheds- og sygepleje,
- tilegne sig fornøden viden om de almindeligst anvendte lægemidler og regler for medicingivning for på eget ansvar at kunne påtage sig medicingivning inden for det specielle arbejdsområde.

Faggruppen omfatter fagene:

Anatomi og fysiologi

Undervisningen omfatter en gennemgang af den menneskelige organismes opbygning og funktion **som baggrund for forståelse af symptomlæren, sygeplejelæren og principperne for tilrettelæggelse af sund levevis saart forebyggelse og behandling af sygdom.** Kun de væsentligste **medicinske udtryk må forlanges lært.**

Mikrobiologi

Faget omfatter mikroorganismerne og deres betydning for sundhed og sygdom, infektionsbegrebet, forebyggelse af infektioner, herunder også institutionsinfektioner, principper for antiseptik, aseptik, sterilisation, desinfektion og isolation.

Hygiejne - almen og speciel

Der gives en gennemgang af hygiejnens områder, sundhedsvæsenets opbygning og ledelse, ernæringshygiejne, teknisk hygiejne, arbejds-hygiejne,, klinisk hygiejne og om giftstoffer. Personlig hygiejne undervises i forbindelse med sundheds- og sygeplejelære.

Sygdomslære - almen og speciel

Undervisningen omfatter udvikling af sygelige forandringer i or-ganismen, i enkelte organer eller organsystemer, deres årsager, symptomer og principperne ved diagnosticering og behandling; end-videre de hos ældre almindeligst forekommende medicinske og kirur-giske sygdomstilstande, disses årsag og behandling som grundlag for forståelsen af observation og øvrige sygeplejemæssige opgaver i for-bindelse hermed.

Psykiatri

Undervisningen omfatter de vigtigste psykiske lidelser, deres år-sager, symptomer, behandling samt bestræbelser til forebyggelse af psykiske sygdomme, særlig vægt lægges på de psykiske lidelser i se-niet. Endvidere gennemgås de vigtigste love og forordninger vedrø-rende psykisk syge. De sygeplejemæssige opgaver, herunder holdning over for og omgang med patienter med psykiske lidelser gennemgås.

Gerontologi og geriatri

Alderdommen anskues som et livsafsnit, og undervisningen meddeles ud fra almen menneskelige erfaringer som en periode ikke blot med problemer, men også med muligheder. Sigtet er menneskets almenbefin-dende og vækst under hensyntagen til ændringer af fysisk, psykisk og social art, som har fundet eller finder sted.

Endvidere behandles de for de ældre aldersgrupper karakteristiske sygdomme, disses årsager og behandling.

Lægemiddellære

Undervisningen omfatter regler for rekvirering og opbevaring af medicin, principperne for medicingivning og plejehjemsassistentens ansvar i forbindelse hermed, en gennemgang af de almindeligst an-vendte lægemidler, deres dosering, symptomer på virkning og bivirk-ninger, tegn på overdosering eller kontraindikation. Faren for og ved misbrug af medikamenter understreges.

Sundheds- og sygeplejelaere, almen og speciel, samt førstehjælp

Undervisningen omfatter en gennemgang af de grundlæggende principper i sygeplejen, suppleret med demonstrationer og øvelser. Vægten lægges på at indøve en patientcentret sundheds- og sygepleje og at integrere elevernes viden fra praktisk taget alle fag for at opnå en pleje, som imødekommer patientens behov i videst muligt omfang. Faget vil derved også kunne virke som en spore for elevernes interesse for de øvrige fag. Den specielle sundheds- og sygepleje undervises i relation til gennemgang af sygdomslæren og ud fra patient-situationer og omfatter forebyggelse, undersøgelse, behandling, pleje og revalidering. Betydningen af at arbejde for at gøre patienterne selvhjulpne i det omfang og så snart det er forsvarligt, understreges. I forbindelse med den grundlæggende sygepleje gennemgås den personlige hygiejne.

Der undervises endvidere i førstehjælp med særlig vægt på de situationer, som plejehjemsassistenten i sit arbejde oftest kan komme ud for, såsom kvælning og ulykkestilfælde (frakturer).

Ernæringslære, kostberegning, kalorieberegning

Med udgangspunkt i fysiologiundervisningen gennemgås kostens rette sammensætning og ernæringens betydning for menneskets trivsel og sundhed, de almindelige fødemidlers næringsindhold, sat i forhold til behovet og de almindeligt forekommende diættyper, specielt med henblik på ældres situation.

Fysisk træning, herunder rette arbejdsstillinger

Undervisningen sigter mod at lære eleverne musklernes rette brug og at indøve hensigtsmæssige arbejdsstillinger, ikke blot for eleven selv, men også for beboerne.

Formålet med vindervisningen i den sociale faggruppe er, at pleje-hjemsassistenten kan

- opnå kendskab til faktorer, som influerer på den enkelte persons kontakt med andre mennesker,
- opnå kendskab til samfundets opbygning og ledelse, samt det enkelte individs indflydelse på og påvirkning af samfundets bestemmelser,
- tilegne sig fornøden viden om samfundets sociale hjælpeforanstaltninger,
- opnå kendskab til gruppedannelsernes betydning og det enkelte menneskes tilhørsforhold til forskellige grupper, samt de kræfter, der gør sig gældende mellem det enkelte menneske og de grupper, vedkommende tilhører,
- opnå indsigt om familien som social faktor
- uddybe sit kendskab til andres tilværelsesform
- opnå indsigt vedrørende ergoterapien og fysioterapiens plads i pleje- og behandlingsprogrammet for ældre og langvarigt syge.

Faggruppen omfatter følgende **fag**:

Socialkundskab

Der foretages en gennemgang af de vigtigste bestemmelser vedrørende offentlig forsorg, invalidepension, folkepension, omsorgslov, enkepension, revalidering, sygeforsikring, arbejdsløshedsforsikring, ulykkesforsikring, børne- og ungdomsforsorg, særforborg.

Medborgerkundskab

Undervisningen sigter mod en almindelig orientering om kulturelle, politiske og økonomiske forhold, som vedrører borgernes rettigheder og pligter i et moderne samfund, de forskellige samfundsklassers levevilkår og disses indflydelse på sundhed og sygdom} endvidere om boliglovgivning og skattelovgivning, familiens og det offentliges økonomi, statens og kommunernes virksomhed m.v.

Sociologi

Undervisning omfatter gruppedannelsernes betydning for den enkelte, gruppeadfærd og gruppenormer.

Kirkelig vejledning

Ud fra en gennemdrøftelse af menneskets religiøse behov gives en kort orientering om den danske folkekirke, frikirker, sekter og andre trossamfund i Danmark og om, hvorvidt et tilhørsforhold til det pågældende trossamfund betyder ønske om særlige forholdsregler i det daglige, f.eks. vedrørende kosten, hvordan man får forbindelse med en præst fra den pågældende kirke m.v.

Revalidering

Undervisningen omfatter betydningen af genoptræning og indpasning i acceptabelt socialt miljø for ældre, revalidering, fysisk, psykisk og socialt, principper og metoder for revalidering samt de hjælpemidler, som står til rådighed, og deres anvendelse.

Fysioterapi og ergoterapi

Undervisningen beskæftiger sig med fagenes virkefelt og placering i pleje- og behandlingsprogrammet for ældre og langvarigt syge og plejehjemsassistentens mulighed for i sit arbejde at støtte eller undgå at modvirke behandlingen. Forskellen mellem terapeutiske og beskæftigelsesmæssige programmer understreges, ligesom beboerens mulige positive eller negative holdning til behandlingsprogrammet drøftes.

Formålet med undervisningen i omsorgsfaggruppen er, at plejehjemsassistenten kan

- tilegne sig en indsigt vedrørende de væsentligste faktorer af betydning for menneskelig trivsel og tryghed
- opnå kundskaber og indsigt om, hvorledes han/hun kan medvirke til, at menneskelige behov imødekommes i videst mulig udstrækning
- indøve færdigheder, som er nødvendige ved løsning af omsorgs- og plejemæssige opgaver efter den enkelte beboers behov
- udvikle evne til at samarbejde med den enkelte beboer om tilrettelæggelse af en så indholdsrig daglig tilværelse som muligt
- tilegne sig fornødne forudsætninger for at deltage i eller iværksætte alm. optrænende og/eller beskæftigende aktiviteter, afpasset efter beboernes individuelle behov
- opnå erkendelse af omgivelsernes betydning for menneskelig trivsel

Denne faggruppe omfatter således fag, som direkte beskæftiger sig med beboernes daglige tilværelse, d.v.s. aktiviteter knyttet til imødekommelse af menneskets fundamentale behov - fysiske, psykiske, sociale og aktivitetsbehov.

Trivsel - en tilstand for det enkelte menneske, hvis behov imødekommes i optimal udstrækning og hvis muligheder for at bruge sine evner og dyrke sine interesser er optimale.

Omsorg ~~kan~~ være rettet mod egen person, men vil i denne forbindelse udelukkende blive anvendt i betydningen af de trivselfremmende aktiviteter, som af andre personer ydes mennesker, som på grund af alder eller af helbredsmæssige grunde selv er ude af stand til at udføre disse eller dele af disse aktiviteter. Faggruppen er således et hovedfagområde for plejehjemsassistenten.

Faggrupper omfatter følgende fag:

Omsorg

Undervisningen beskæftiger sig med de aktiviteter, som sigter mod at hjælpe hver enkelt klient med at skabe en så normal, individuel, daglig tilværelse som muligt. Det drejer sig om forhold som personlig hygiejne, påklædning¹, ernæring, anvendelse af tiden til skabende, optrænende og underholdende aktiviteter. Undervisningen sigter mod at lære pleje-

hjemsassistenten at yde omsorg og pleje på en sådan ~~måde~~, at beboeren bevarer sin selvstændighed og selvhjulpenhed mest muligt.

Undervisningen omfatter endvidere handicaplære.

Menneskelig omsorg

Undervisningen sigter navnlig mod at ~~gennemg~~ muligheder for imødekommelse af sociale behov og aktivitetsbehov. Der gennemgås forskellige former for omsorgsarbejde for ældre uden for hjemmet og på plejehjem, eksterne muligheder for bistand fra såvel private som organisationer og plejehjemsassistentens muligheder i ~~forbindelse~~ hermed. Endvidere drøftes muligheder for omsorgsarbejde med medvirken fra den øvrige medarbejderstab og beboerne selv.

Aktivitet i daglig livsførelse, manuel aktivering

Undervisningen kæder sig nøje sammen med revalidering og omfatter den fysiske og psykiske aktivering udfra den enkeltes evner og færdigheder, såvel inden for plejehjemmet som udenfor.

Boligindretning, materialelære, husholdning

Undervisningen drejer sig om boligens betydning som ramme om det enkelte menneskes daglige tilværelse, hensigtsmæssig boligindretning, for så vidt som det er foreneligt med beboerens ønsker, egnede materialer specielt med henblik på at opfylde ældres og handicappedes behov.

Undervisningen omfatter desuden en kort gennemgang af principperne for rengøring og vedligeholdelse af boligen samt for omsorg og pasning af beboernes tøj og øvrige private ejendele.

Sang

Undervisningen sigter mod at give eleverne kendskab til noder og sange, at de om muligt kan deltage aktivt i og eventuelt forstå sang med beboerne.

Litteratur

Undervisningen sigter mod plejehjemsassistentens omsorgsfunktion, og skal derfor give et fyldigt kendskab til litteratur, øvelse i at læse op korrekt, tydeligt og varieret efter teksternes art og i at kunne referere, fortælle og samtale om litteratur, radio- og TV-udsendelser og eventuelt udtage stof til optagelse på bånd.

Formålet med undervisningen i den administrative faggruppe er, at plejehjemsassistenten kan

- anvende administrative principper ved tilrettelæggelsen af sit eget arbejde
- anvende principper for arbejdsledelse og personaleinstruktion i udøvelse af gruppelederfunktion
- erkende, hvorledes den enkelte medarbejders anvendelse af institutionens inventar og brugsmateriale influerer på institutionens økonomi
- udarbejde et budget og aflægge regnskab, f.eks. for specielle arrangementer eller en beboers lommepege,
- opnå et vist indblik i budgetlægning og regnskabsføring for en institution.

Faggruppen omfatter følgende fag:

Arbejdsledelse

Undervisningen omfatter principper for arbejdstilrettelæggelse, personaleinstruktion, introduktion af nye medarbejdere og bedømmelse af arbejdspræstationer.

Institutionspsykologi

I fortsættelse af undervisningen i psykologi og sociologi uddybes begreber som social påvirkning, kommunikation og samarbejde, samarbejdsforhold mellem de forskellige grupper på institutionen - beboerne indbyrdes, beboere og personale samt personalegruppen indbyrdes.

Institutionsøkonomi, budgetlægning og regnskabsføring

Undervisningen omfatter opstilling af et budget, føring og afslutning af et regnskab, **føring** af en kassebog for såvel indtægter som udgifter med specifikationer i enkeltkolonner. Gennemgang af budget og regnskab for driften af et plejehjem med drøftelse af hovedområderne.